

Hevonen hyvinvoinnin voimaannuttavana tekijänä

Lotta Lehtonen

2022 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

Hevonen hyvinvoinnin voimaannuttavana tekijänä

Lotta Lehtonen
Sosionomi
Opinnäytetyö
Toukokuu 2022

Lotta Lehtonen

Hevonen hyvinvoinnin voimaannuttavana tekijänä

Vuosi 2022 Sivumäärä 48

Opinnäytetyön tarkoituksena on esitellä työelämäkumppanin yrityksen hevosavusteisia palveluita vahvistaen MinD-voimauttavan hevostoiminnan näkyvyyttä, edistää yrityksen näkyvyyttä sekä nostaa esiin Green Caren menetelmiä osana ihmisten hyvinvointia. Opinnäytetyön kehittämismenetelmänä toimii tuotos eli opas, jonka tarkoituksena on esitellä hevosavusteisuuden tarjoamia mahdollisuuksia, korostaa MinD-voimauttavan hevostoiminnan menetelmää sosiaalialalla sekä esitellä toimeksiantajan palveluita. Opas on rajattu kuvaamaan hevosavusteisia palveluja ja siihen liittyviä käsitteitä. Toimeksiantajan yrityksen hevostoiminnan viitekehykset pohjautuvat Riitta Silkko-Vainion kehittämään MinD-voimauttavaan hevostoimintaan, joka on lähes tuntematon menetelmä sosiaalialalla sekä Green Care- menetelmiin. Oppaan tavoitteena on lisätä tietoa toimeksiantajan tarjoamista palveluista asiakkaille sekä yhteistyökumppaneille. Opinnäytetyö sisältää hevos-, luonto- ja maatalo-avusteisuuden käsitteet osana Green Caren viitekehyksiä, MinD-voimauttavan hevostoiminnan teoriaa sekä yrityksen ja heidän tarjoavien palveluiden esittelyn. Näiden viitekehysten pohjalta on rakennettu opinnäytetyön teoriapohja sekä opas.

Opinnäytetyön kehittämistyön tavoitteiden ja tarkoituksen saavuttamiseksi on hyödynnetty haastattelua yhtenä tiedonkeruumenetelmänä lähdekirjallisuuden lisäksi. Lisäksi vierailu toimeksiantajan hevosavusteisissa ryhmissä oli kokemus, jolla vahvistettiin ymmärrystä käytännössä tapahtuvasta toiminnasta. Tuotos eli opas on koottu teoriapohjan avulla ja oppaan tarkoituksena on lisätä asiakkaiden sekä yhteistyökumppanien tietoisuutta hevostoiminnasta sekä toimeksiantajan palveluissa käytettävästä MinD-voimauttavasta hevostoiminnasta.

Asiakkailta ja yhteistyökumppaneilta kerättävä palaute kerättiin anonymisti täytettävällä kyselylomakkeella. Tarpeeksi kattavien palautteiden saamiseksi opas sekä lomake lähetettiin myös niille toimeksiantajan yhteistyökumppaneille, jotka eivät olleet paikalla.

Asiasanat: Green Care, hevosavusteisuus, MinD-voimauttava hevostoiminta, hyvinvointi

Lotta Lehtonen

An equine as a empowering factor in human well-being

Year

2022

Pages

48

The purpose of this thesis was to present the equine-assisted services in the commissioning company, strengthening the visibility of the MinD-empowering equine-assisted method, promoting visibility of the company and highlighting Green Care's methods as part of human well-being. The final outcome of this thesis was a guide for presenting the possibilities offered by equine assistance, highlighting the MinD-empowering equine-assisted method in the social services and healthcare field and presenting the commissioner's services. The guide was limited to describing equine-assisted services and related concepts. The commissioning company's equine-assisted activities are based on Green Care methods and the MinD method developed by Riitta Silkko-Vainio and is almost unknown in the field of social services. The aim of the guide was to increase information about the services provided by the commissioner to the customers and commissioner's partners. The theoretical framework includes the concepts of equine, nature, and farming as part of Green Care's frame of reference, MinD-empowering equine-assisted activities, a presentation of the commissioning company and the services it provides.

In order to achieve the goals of this thesis, interviewing was used as one of the data collection methods in addition to literature. In addition, a visit to the commissioner's equine-assisted groups to understand the practical activities. The guide was compiled using the theoretical framework to raise awareness among the commissioner's customers and partners of equine-assisted activities and the MinD-empowering equine-assisted method used in the services.

Evaluation was collected anonymously using a questionnaire sent to customers and partners. In order to obtain sufficiently comprehensive evaluation, the guide and the questionnaire were also sent via email to the commissioner's partners.

Keywords: Green Care, equine-assisted services, MinD-empowering equine-assisted method, well-being.

Sisällys

1	Johdanto.....	6
2	Green Care	7
2.1	Luontohoivaa ja Luontovoimaa.....	9
2.2	Maatila-avusteisuus	10
2.3	Hevosavusteinen toiminta	11
2.4	Sosiaalipedagoginen hevostoiminta ja ratsastusterapia	12
3	MinD-voimauttava hevostoiminta	12
3.1	MinD-menetelmän teoriaperusta.....	13
3.2	MinD-ryhmä	15
3.3	Ohjaajuus	15
3.4	Hevosien rooli	16
4	Herkkä Hevosmies oy	17
4.1	Ympäristö ja eläimet	18
4.2	Asiakasryhmä	18
5	Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoitteet	20
6	Kehittämistyön prosessi	20
6.1	Toteutus	21
6.2	Toiminnan seuraaminen ja havainnointi	22
6.3	Luotettavuus ja eettiset kysymykset	23
6.4	Tuotos	24
6.5	Kehittämistyön arviointi ja palaute	25
7	Pohdinta	27
	Lähteet.....	31
	Kuviot	34
	Liitteet	35

1 Johdanto

Opinnäytetyö toteutettiin yhteistyössä Herkkä Hevosmies oy:n kanssa ja sen tarkoituksena on esitellä kyseisen yrityksen tarjoamia hevosavusteisia palveluita vahvistaen MinD-voimauttavan hevostoiminnan näkyvyyttä menetelmänä sekä edistää yrityksen toiminnan näkyvyyttä. Hevosavusteinen toiminta (EAA- Equine assisted activities) on hyvin tunnettu Green Care-menetelmä, jota on hyödynnetty Suomessa useita kymmeniä vuosia ihmisten hyvinvoinnin ylläpitämiseksi ja edistämiseksi. Tunnetuimpia hevosavusteisia menetelmiä tällä hetkellä ovat ratsastusterapia (EAT- equine assisted therapy) sekä sosiaalipedagoginen hevostoiminta (Martin-Päivä 2014, 91-92). Vuonna 2017 lanseerattiin hevosavusteinen MinD-voimauttava hevostoiminta, joka on pienryhmissä toteutettavaa voimauttavaa hevostoimintaa. MinD- menetelmä on myös soveltuva täydentämään sosiaalialan kunnallisia palveluita, sen tavoitteiden ja toimivuuden ansioista (Minteli 2015). Tässä opinnäytetyössä on tarkoitus perehtyä kyseiseen menetelmään, joka toimii yhtenä viitekehyksenä toimeksiantajan tarjoamissa palveluissa.

Opinnäytetyö sisältää hevos-, luonto- ja maatala-avusteisuuden käsitteet osana Green Caren viitekehyksiä. Yhdessä hevostoiminta, tilan tilojen käyttö sekä luonto tarjoavat kokonaisuuden, jota kutsutaan maatala-avusteisuudeksi (Yli-Viikari, Lilja, Heikkilä, Kirveennummi, Kivinen, Partanen, Rantamäki-Lahtinen, & Soini 2009, 7-10). Tämän käsitteen avulla tarkastellaan kokonaiskuvaa siitä, miten monipuolisesti luonto ja eläimet yhdessä, oikeiden menetelmien avulla tuovat mahdollisuuden ihmisen hyvinvoinnin voimaannuttamiselle. Hevosavusteisia menetelmiä on olemassa hyvin monenlaisia, mutta tässä opinnäytetyössä on toimintaa esitellään yleisellä tasolla sekä tutustutaan sosiaalipedagogisen hevostoiminnan, ratsastusterapian ja MinD-voimauttavan hevostoiminnan menetelmiin. Keskeisinä käsitteinä opinnäytetyössä pidetään myös ihmisen kokemuksellisuutta, hyvinvointia sekä kuntoutumista, jotka ovat varsin oleellisia teemoja hevostoiminnan ympärillä.

Opinnäytetyön kehittämismenetelmänä toimii tuotos eli opas, jonka tarkoituksena on esitellä hevosavusteisuuden tarjoamia mahdollisuuksia, korostaa MinD-voimauttavan hevostoiminnan menetelmää sosiaalialalla sekä esitellä Green Caren menetelmiä osana ihmisten hyvinvointia. Opas on rajattu kuvaamaan hevosavusteisia palveluja ja siihen liittyviä käsitteitä. Toimeksiantajan yrityksen hevostoiminnan viitekehykset pohjautuvat Silkko-Vainion kehittämään MinD-voimauttavaan hevostoimintaan, joka on lähes tuntematon menetelmä sosiaalialalla (Silkko-Vainio 2022). Tavoitteena on lisätä toimeksiantajan asiakkaiden sekä yhteistyökumppaneiden tietoisuutta MinD-menetelmästä ja yrityksen toiminnasta.

Green Caren menetelmät ovat kansainvälisesti tunnettuja palvelumuotoja. Olennaista opinnäytetyössä on tuoda esiin Green Caren perustaa, menetelmiä, miten niitä määritellään, mitä toiminta on, mitä niihin sisältyy ja mitä varten palveluita tuotetaan. Suomessa hevosavusteisia menetelmiä tuotetaan Green Care Finland ry:n alaisuudessa ja menetelmät ovat pääosin käytössä sosiaali- ja terveysalalla (Martin-Päivä 2014, 92).

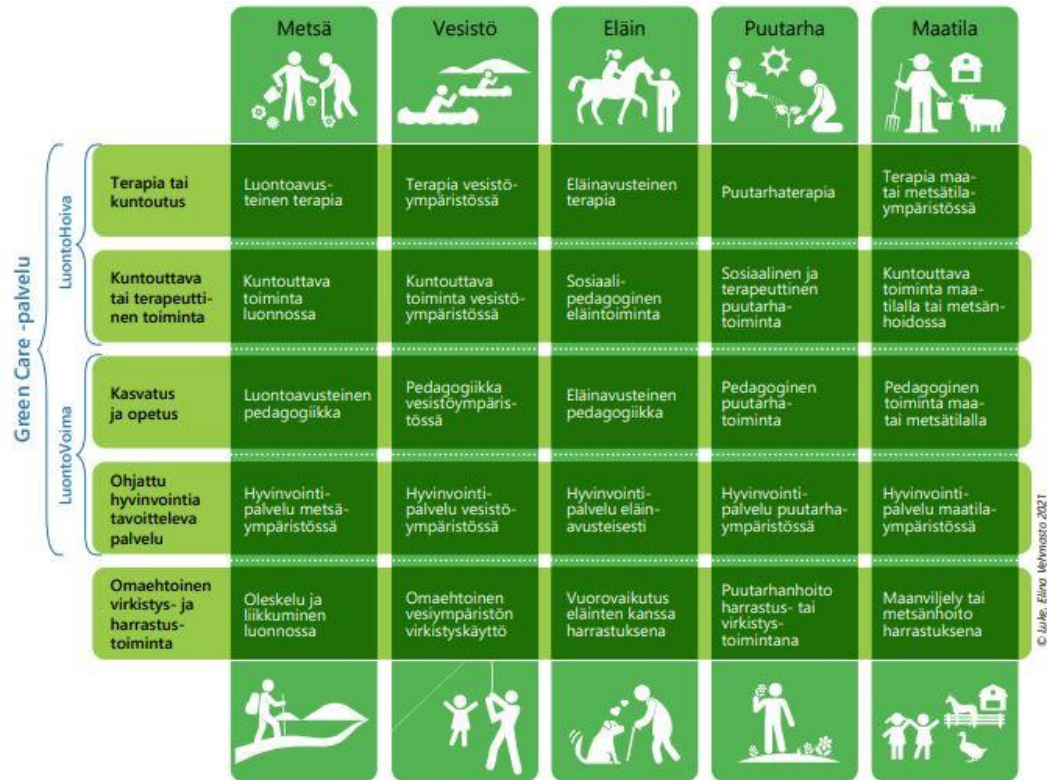
2 Green Care

Green Care perustuu Yhdysvalloissa kehitettyyn ekopsykologiaan, jonka ideologiana on nähdä miten ihminen ja luonto ovat yhtä. Lisäksi tarkoituksena on antaa ihmiselle kokemusten kautta voimavaroja ja kasvattaa yksilön hyvinvointia (Kahilaniemi & Löf. 2020, 3-5). Suomessa Green Caren käsite nousi esiin ensimmäistä kertaa vuonna 2006, jonka jälkeen sitä on kehitetty eri asiantuntijoiden toimesta. Green Care Finland ry on perustettu virallisesti vuonna 2010 ja sen keskeisenä tarkoituksena on edistää alan toimijoiden välillä liikkuvaa tiedon kulkua ja mahdollistaa jäsenten verkostoituminen. Suomessa Green Care palveluille on asetettu tavoitteet, joiden toimivuus takaa sen, että kyseinen palvelu todella voidaan luokitella Green Caren alaiseksi toiminnaksi. (Vehmasto, Salonen, Ilmarinen, Hirvonen, Saarinen, Peuraniemi, Paakkolanvaara, Aho & Lipponen 2021, 6.) Green Care Finland ry:llä on voimassa laatumerkit, joita palveluntuottajat voivat hakea todisteeksi siitä, että heidän toimintansa vastaavat Green Caren asettamia vaatimuksia (Vehmasto, Salonen & Ilmarinen ym. 2021, 35).

Green Caren toiminta perustuu tavoitteelliseen ihmisen hyvinvointia ylläpitävään toimintaan, jota voidaan toteuttaa perusedellytysten sekä kolmen peruselementin avulla. Peruselementeiksi on luokiteltu luonto, toiminta sekä yhteisö ja perusedellytyksillä tarkoitetaan ohjausta ja tukea, joiden avulla yksilön tai ryhmän tarpeiden mukaan asetetut tavoitteet voidaan saavuttaa. Näiden teemojen avulla voidaan luoda hyvinvointikokemuksia, joilla on vaikutusta ihmisen hyvinvoinnin ylläpitämiseen ja sen edistämiseen. Green Care toimintaa voidaan toteuttaa erilaisissa ympäristöissä eri menetelmien keinoin (ks. kuvio 1). Green Care- palvelut ovat Suomessa jaettu kahteen osa-alueeseen; luontoHoivaan ja luontoVoimaan.

Green Care toiminnan asiakaskunta on hyvin laaja-alainen ja palveluita voidaan tarjota oikeastaan kenelle tahansa. Asiakkailta voi olla erityisen tuen tarpeita, joka vaikuttaa palvelun sisältöön, toteuttamiseen sekä palvelun hyödyntämiseen. Palveluiden tuottamisessa on huomioitava myös mahdollisia muita tekijöitä, kuten kulttuuri, ympäristö, tausta ja tuen tarve,

jotka voivat vaikuttaa turvallisen, tavoitteellisen ja tarkoituksen mukaisen toiminnan toteutumiseen. (Vehmasto, Salonen & Ilmarinen ym. 2021, 9-11.)

Kuvio 1 Vehmasto, Salonen & Ilmarinen ym. 2021

Perusedellytysten ja -elementtien avulla Green Caren alainen toiminta poikkeaa muista tavoitteellisista luontoperusteisista toiminnoista. Luonnon kuvaillaan olevan Green Care-toiminnan perusta, joka on keskeinen elementti kokemuksellisuuden, hyvinvointivaikutusten ja tavoitteiden saavuttamiselle. Luonto voi sijaita kaupungissa, maalla, se voi olla viherkasveja tai kokonainen metsä, erämaata, vesistöjä, puistoja tai maatila. Luontoelementtinä voi olla myös eläimet, luonnon materiaalien kuvia, tuoksuja tai ääniä. Yhtenä peruselementtinä palveluissa on toiminta, jolla tarkoitetaan ihmisen kokemuksellisuutta ja toiminnallisuutta. Itse toiminta on ohjaajan sekä palvelun luonteen määriteltävissä, mutta on kuitenkin huomioitava peruselementtien vaikutuksien tärkeys. Kokemuksellisuus on keskeinen hyvinvointia tuottava tekijä, joka yhdistää ihmisen erilaisiin ympäristöihin, kuten sosiaaliseen ympäristöön ja mahdollistaa näin mahdollisuuden osallisuuden tunteelle. Tärkeänä teemana on mahdollistaa ihmiselle luontoperustainen kokemus, joka edistää ja ylläpitää hyvinvointia. Kolmantena peruselementtinä Green Caren laatutyökirjassa on mainittu yhteisö, millä tavoitellaan osallisuutta ja osallisuuden tunnetta. Osallisuudella tarkoitetaan tunnetta, jonka myötä ihminen tuntee olonsa merkitykselliseksi, tuntee kuuluvansa johonkin ja kokee voivansa vaikuttaa itseään koskeviin asioihin. Green Care-palveluissa osallisuutta vahvistavia tekijöitä ovat yhteisö,

vuorovaikutus, motivoivat tekijät kuten eläin ja ympäristö. Kuulluksi tuleminen, mahdollisuus toteuttaa itseään ja olla täysin oma itsensä ovat teemoja, jotka mahdollistavat osallisuuden tunteen syntymisen. Yhteisöllä tarkoitetaan Green Care- palveluissa sitä, että ihminen kokee kuuluvansa laajempaan yhteisöön ja yksilön subjektiivista kokemusta siitä. (Vehmasto, Salonen & Ilmarinen ym. 2021, 15-17.)

2.1 Luontohoivaa ja Luontovoimaa

Green Caren menetelmät voidaan Suomessa jakaa kahteen osa-alueeseen; Luontohoivaan ja luontovoimaan. Näiden osa-alueiden tyypilliset piirteet ovat kuvattuna Green Caren laatu-työnkirjassa (ks. kuvio 2).

LuontoHoivalle tyypillinen piirre	LuontoVoimalle tyypillinen piirre
Palvelun luonne	
erityisen asiakasryhmän palvelu pitkäjänteinen, toistuva, säännöllisesti asiakkaalle tarjottava palvelu sote-palvelu julkinen palvelunjärjestämisvastuu omavalvontasuunnitelma ostaja ja käyttäjä tyypillisesti eri tahoja	kaikille saatavilla oleva palvelu satunnainen, yksittäinen palvelu kasvatus-, virkistys-, työhyvinvointipalvelu tms. ei julkista järjestämisvastuuta ei veloitetta omavalvontasuunnitelmaan ostaja ja käyttäjä tyypillisesti sama, poikkeuksin (kuten kasvatus-, työnantajan ostama palvelu)
Tavoitteiden luonne	
korjaavat, kuntouttavat, ylläpitävät tavoitteet yksilölliset, ennalta tiedetyt tavoitteet tavoitteet sisältyvät kuntoutus- tai hoivasuunnitelmaan asiakastavoitteiden saavuttamisen säännöllinen arviointi ja kirjaaminen	ennalta ehkäisevät, virkistävät, voimaannuttavat, sosiaalisen tuen tavoitteet mahdollistaa myös ryhmäkohtaiset tavoitteet asiakasryhmällä ei ole kuntoutus- tai hoitosuunnitelmaa tavoitteiden saavuttamisen kevyempi seuranta
Asiakkaiden erityisen tuen tarve	
erityisten tuen tarve tyypillistä vahva psyykkisen ja/tai sosiaalisen tuen tarve	ei yleensä erityisen tuen tarvetta voi olla fyysisten apuvälineiden/esteettömyyden tarve, mutta ei vahvaa psyykkisen tuen tarvetta
Ohjauksen luonne	
yksilöllinen ohjaus	myös ryhmäohjaus mahdollinen
Ohjaajan ammatillisuusvaatimukset	
ohjaajalla sote-koulutus tai vastaava ohjaajalla syvä erityisen asiakkaan ohjausosaaminen	ohjaajalla muu ammatillisuus ohjaajalla ei välttämättä ammatillista pätevyyttä sosiaalipalvelujen asiakkaiden ohjaamiseen
Yhteistoiminta palvelun tarjoamisessa	
laatumerkin hakija on hoitovastuullinen	laatumerkin hakija ei ole palvelussa hoitovastuullinen

Kuvio 2 Vehmasto, Salonen & Ilmarinen ym. 2021

Sosiaalihuoltolain (1301/2014) mukaisesti kunnat ovat vastuussa kunnan asiakkaiden sosiaalipalvelujen tuottamisesta. Julkisen sektorin järjestämät palvelut tai muiden toimijoiden kanssa yhteistyössä tuotettavat palvelut, joiden tavoitteena on tuottaa kuntouttavaa kokonaisvaltaisesti vahvistavaa toimintaa, luokitellaan Green Caren luontohoivan alaiseksi toiminnaksi. Palveluiden tuottajilta vaaditaan sosiaali- ja terveysalan koulutusta tai yhteistyötä

vastaavan koulutuksen omaavien toimijoiden kanssa, sillä sosiaali- ja terveysalan lakeja sekä säädöksiä tulee noudattaa järjestettävässä toiminnassa. On myös oleellista, että palveluntuottajan toiminta vastaa koulutuksen asettamia standardeja. (Vehmasto, Salonen & Ilmarinen ym. 2021, 13.) Luontovoima eroaa olennaisesti luontohoivasta siten, että toiminta ei ole kunnan järjestämistä vastaavaa toimintaa, vaan kyseessä on yksityisten toimijoiden tarjoamaa tavoitteellista hyvinvointia ja terveyttä edistävää toimintaa (Kahilaniemi & Löf 2020, 6-8).

Luontovoiman palveluita voidaan tarjota kaikille asiakasryhmille, eivätkä ne välttämättä ole intensiivisiä tai pitkäkestoisia, kuten luontohoivan palvelut. Luontovoiman palveluiden tarkoituksena usein on yleisen hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä ylläpitäminen erilaisten menetelmien keinoin. Kyseessä on yleensä ennaltaehkäisevää harrastus-, opetus- ja kasvatuspalveluja, jossa asiakas ei välttämättä ole kovin haavoittuvassa asemassa. Palveluiden järjestämiseen ei yleensä vaadita sosiaali- ja terveysalan koulutusta, mutta järjestäjän tulee olla tietoinen luonnon hyvinvointivaikutuksista, osata ja ymmärtää ohjaamisen taidot sekä ymmärtää toimintaa koskevat lait sekä säädökset. (Vehmasto, Salonen & Ilmarinen ym. 2021,13.)

Palveluiden tuottamisen ammatillisuus ja ammattilaisten osaaminen voidaan vuonna 2021 julkaistun Green Care laatutyökirjan mukaan jakaa kolmeen osaan. Ammatillisuuteen, jossa vain ammattipätevyys saanut henkilö voi tarjota asianmukaista palvelua. Green Care-osaamiseen, jossa palvelua tarjoava henkilö ymmärtää miten Green Care- toiminnan avulla voidaan vaikuttaa asiakkaan tavoitteiden toteutumiseen. Osaamiseen liittyy vahvasti myös ymmärrys hyvinvointivaikutuksista, jotka Green Care-toiminnassa syntyvät. Kolmanneksi on luokiteltu ohjaamisosaaminen, jonka keskeisenä teemana ovat asiakkaan kohtaamiseen ja tukemiseen liittyvät taidot osana ammattipätevyyttä ja Green Care -osaamista. Ohjaamisosaamisessa olennaista on luontoperustaisen, luontosuhteen, kokemuksellisuuden sekä osallisuuden huomiointi palveluiden toimintatavoissa. Luontovoiman ja luontohoivan laatumerkkiä tavoiteltaessa on pystyttävä osoittamaan riittävä osaaminen, jotta Green Caren mukaisten palveluiden laatu voidaan taata. (Vehmasto, Salonen & Ilmarinen ym. 2021, 21.)

2.2 Maatila-avusteisuus

Green Care koostuu monenlaisesta eri toimialasta, mutta niille yhteisenä tekijänä on maaseudun sekä maatalouden mahdollisuuksien käyttäminen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistämiseksi (Yli-Viikari, Lilja & Heikkilä ym. 2009, 3). Hyvinvointipalvelujen lisääntyminen ja niiden asettamien tarpeiden vastaamiseen on kansainvälisesti luotu toimintatapoja, joista käytetään seuraavia nimityksiä; Green Care Farms, Social Farming, City Farms ja Farming for Health. Näiden edellä mainittujen toimintatapojen tarkoituksena on maatilojen resurssien hyödyntäminen hyvinvoinnin edistämisen eteen tehtävässä työssä. Maatilan resursseilla tarkoitetaan tilan miljöötä, luontoa, siellä olevia eläimiä sekä maatilalla tehtävää työtä. (Yli-

Viikari, Lilja & Heikkilä ym. 2009, 7.) Maatilojen hyödyntäminen sosiaali- ja terveysalan palveluissa ovat lisääntyneet vuosien saatossa. Hyöty on monipuolista ja sitä voidaan tarjota monenlaisille asiakasryhmille. Maatila-avusteisuudessa korostuu kuntoutus, osallisuus, toiminnallisuus sekä luonnon sekä ihmisen välinen yhteys (Green Care 2022a). Maatiloilla on eniten lasten kokonaisvaltaista hyvinvointia tukevia yrityksiä, kuten sijaiskoteja, lastensuojelulaitoksia tai leirikouluja. Ikäihmisille, mielenterveyskuntoutujille, kehitysvammaisille sekä päihdeongelmallisille on myös tarjolla eritasoisia asumispalveluja (Yli-Viikari, Lilja & Heikkilä ym. 2009, 31). Green Caren nettisivuilla (2022b) on mahdollista etsiä ja tutkia maatila-avusteisuutta tarjoavia yrityksiä omien tarpeiden mukaisesti. Kyseisen sivuston mukaan Suomessa maatila-avusteisuutta tarjoaa n. 103 palveluntuottajaa.

2.3 Hevosavusteinen toiminta

Hevosen ja ihmisen välinen vuorovaikutuksellinen suhde on ollut tutkijoiden mielenkiintona jo 1950-luvulta saakka. Tutkimusten taustalla olivat havainnot siitä, että eläimet paransivat ihmisten psyykkistä ja fyysistä terveyttä. Aluksi asenteet eläinten käyttämisestä terapiatyössä olivat negatiivisia, mutta ajan myötä ja tulosten syntyessä yleinen kiinnostus eläinten hyödyntämisestä kohentui. Eläinavusteista työtä voidaan tehdä terapeuttisista lähtökohdista harrastuslähtökohtiin ja kaikkea siltä väliltä. Hevosavusteinen toiminta eli Equine assisted activities (EAA) on vapaamuotoisempaa toimintaa hevosten kanssa, jonka keskiössä ovat asiakas, ohjaaja sekä tarvittaessa esimerkiksi asiakkaan avustukseen tarvittava henkilö. Equine assisted therapy (EAT) eli ratsastusterapia on nykypäivänä Suomessa tunnetuin hevosavusteinen toimintamuoto, jossa koulutettu terapeutti hyödyntää hevosta työskentelyn apuna. (Martin-Päivä 2014, 91-92.) Terapeuttisessa työskentelyssä on kyse sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten tavoitteellisesta toiminnasta, jota seurataan ja valvotaan kriteerien täyttymisen kannalta. Eläinavusteinen toiminta on puolestaan ihmisten järjestämää vapaamuotoisempaa toimintaa, joiden tavoitteena yleisesti on hyvinvoinnin tukeminen. (Pitkänen 2008, 12.)

Hevosavusteinen toiminta on ollut kasvamassa määrin tärkeä työkalu sosiaali- ja terveysalan palvelutarjonnassa jo 1800-luvulta saakka (Pitkänen 2008, 15). Yhteiskunnassa on monenlaisia eläimiä, joiden kanssa voidaan tehdä työtä ihmisten parissa, mutta kysymys kuuluukin miksi juuri hevonen? Pitkänen kuvailee vuoden 2008 teoksessaan Hevosvoimia- hyvää oloa hevosiharrastuksesta hevosta äärimmäisen herkäksi ruumiinkielen, rikkaan tunneviestinnän ja kehittyneiden sosiaalisten kykyjen vuoksi edistykselliseksi eläimeksi terapeuttiseen käyttöön. Hevosen kommunikaatio taidot ihmisen kanssa, sen muisti, uteliaisuus, rauhallisuus ja viisaus ovat ominaisuuksia, jotka ovat oivalliset työskentelyyn ihmisten kanssa. (Silkko-Vainio 2022; Pitkänen 2008, 18.) Hevonen on suuri eläin, mutta siitä huolimatta hevosavusteisia palveluita voidaan tarjota kaikille asiakasryhmille lapsista ikäihmisiin. Tutkimusten mukaan hevosen kanssa tehtävä työ voi eri menetelmiä hyödyntäen edistää ihmisen hyvinvointia ja parantaa elämänlaatua. Vaikutukset hevosen kanssa työskentelemisestä ovat kokonaisvaltaisia, eli

asiakkaan kanssa on mahdollista työskennellä psyykkisellä, fyysisellä sekä sosiaalisella tasolla. (Ikäheimo 2013, 159.)

2.4 Sosiaalipedagoginen hevostoiminta ja ratsastusterapia

Eläin- ja luontoavusteisia menetelmiä on monenlaisia, mutta mahdollisesti tunnetuimpana sosiaali- ja terveysalan hevosavusteisena menetelmänä (EAA) pidetään sosiaalipedagogista hevostoimintaa ratsastusterapian (EAT) lisäksi. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta perustuu sosiaalipedagogian teoriaan eli yksilön oman kokemuksellisuuden ja osallisuuden korostamiseen, jota vahvistetaan yhteisöllisyydellä, dialogisuudella, toiminnallisuudella sekä elämyksellisyydellä. (Martin-Päivä 2014, 95.) Sosiaalipedagoginen hevostoiminta sai alkunsa 2000-luvun alussa, kun toiminnan kehittäjät pohtivat lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisyä, kuntoutumista sekä hyvinvointia yhteiskunnassa. Vuonna 2002 perustettiin hanke nimeltä Ratsastuspedagogia ehkäisemään lasten ja nuorten syrjäytymistä. Nimensä mukaisesti hankkeen tarkoituksena oli tehdä ennaltaehkäisevää sekä korjaavaa työtä hevostoiminnan avulla, josta oli saatu toiveikkaita tuloksia muualta maailmasta. Hevostoiminnan avulla ihmisille syntyy voimavaroja, jotka parantavat ihmisen kokonaisvaltaista hyvinvointia. (Hämäläinen, J. & Koistinen, K. 2019, 6-10.)

Suomalainen ratsastusterapian (EAT) syntyjuuret ylettyvät vuoteen 1988 saakka. Ratsastusterapia on koulutetun ammattilaisen tarjoamaa yksilöllistä, tavoitteellista, suunnitelmallista kuntouttavaa hevosavusteista toimintaa. Tätä terapiamuotoa voidaan hyödyntää niin fyysisten sairauksien ja vammojen hoidossa, kuin sosiaalisten ja psyykkisten haasteiden hoitamisessa. Suomessa ratsastusterapia on hyväksytty osaksi terveydenhuoltojärjestelmää ja se on Kansaneläkelaitoksen (KELA) tukemaa toimintaa. (Pitkänen 2008, 14-16.) Hevosien kanssa on mahdollista vahvistaa ja kehittää omaa minäkäsitystä sekä kehotietoisuutta, erilaisten positiivisten ja vahvistavien kokemusten avulla. Suomalaisessa ratsastusterapiassa hevosien kanssa oleminen, koskettaminen, havainnointi ja hoitaminen ovat teemoja, jotka ovat keskeisessä roolissa itse toiminnassa. (Selvinen 2011, 15.)

3 MinD-voimauttava hevostoiminta

MinD-voimauttava hevostoiminta on voimavarakeskeisessä viitekehyksessä tapahtuvaa hevosavusteista pienryhmätoimintaa, jonka tarkoituksena on ylläpitää ja edistää ihmisten toimintakykyä ja hyvinvointia. Toimintaan osallistuvilta edellytetään kykyä tunnetilojen sanoittamiseen sekä tunnistamiseen ja vähintään 13-vuoden ikää. (Minteli 2022.)

MinD-voimauttavan hevostoiminnan kehittäjä Silkko-Vainio kertoo menetelmän pohjan syntyneen 1970-luvun lopulla, jolloin hän on ollut teini-ikäinen. Hän kuvailee haastattelussa aikaa nuoruudestaan ja kertoo kokeneensa tulleensa kiusatuksi talliympäristössä. Hän muistelee

valokuvaa, joka on otettu tuolloin 1970-luvun lopulla, ja valokuvassa hän istuu laiturilla ison kiven päällä kaksi ystävää vierellään ja hevoset ympärillään. Tähän valokuvaan hän kertoo kietyvän ne elementit, joista MinD-voimauttava hevostoiminta ensimmäistä kertaa lähti rakentumaan; ryhmä eli vertaiset, vertaisuus sekä hevoset. Silkko-Vainio on kokenut kouluttamistapaustallansa olevan vaikutusta siihen, miten ja milloin MinD-menetelmä on rakentunut. Vuonna 1991, kun hän teki sosiaaliskasvattajan opinnäytetyötä hän tutustui saksalaisen pedagogin Marlene Baumin ajatuksista hevosen motivoivista elementeistä eli siitä, miten hevonen ja tallikonteksti vaikuttavat muutos-, oppimis- ja kasvatusprosesseihin. Opinnäytetyötä tehdessä hän ymmärsi, että on sellaisten teemojen äärellä mihin hän itse vahvasti uskoo. MinD-menetelmä sai alkunsa näinä hetkinä, kun Silkko-Vainio ammensi lopputyöstään ajattelu- ja toimintamalleja omaan työhönsä. Vuosien 2009-2011 välillä hän opiskeli voimavarakeskeiseksi työnohjaajaksi, jonka myötä ajattelu- ja toimintatavat saivat puuttuvat teoria- ja viitekehykset. Vuonna 2014 aloitettiin MinD:in johdatuskurssit ja vuonna 2017 Päijät-Hämeen kesäyliopistossa alkoi MinD-ohjaajakoulutukset. (Silkko-Vainio 2022.)

3.1 MinD-menetelmän teoriaperusta

MinD pohjautuu voimavarakeskeiseen viitekehykseen, jossa korostuvat erilaiset teoriat ja ajatusmallit, jotka vahvistavat yksilön ja ryhmän kyvykkyyttä sekä ainutlaatuisuutta. Taustateorianaan toimii sosiaalinen konstruktionismi, jolla tässä yhteydessä tarkoitetaan ymmärrystä todellisuuden yhdessä rakentamisesta. Ymmärrys rakentuu niiden ihmisten välille, jotka ovat samassa hetkessä ja kokevat saman kokemuksen. Kontekstuaalisuutta pidetään myös yhtenä taustateorianaan, ja sillä tarkoitetaan käsitystä kaikista niistä tekijöistä, jotka vaikuttavat kyseisen hetken ainutlaatuisuuteen. Tekijöitä voivat olla esimerkiksi normit, aika, paikka, kulttuuri ja läsnä olevat henkilöt. MinD-voimauttavassa hevostoiminnassa lähestymistapoina toimivat dialogisuus ja tavat olla dialogissa eli reflektiivisyys, narratiivisuus sekä ratkaisukeskeisyys, jossa nähdään asioiden olevan kontekstuaalisia eli syntyvän ja olevan suhteessa aiemmin mainitsemiin erilaisiin tekijöihin. (Järvinen & Keränen ym. 2022, 11-13.)

Dialogi on avointa ja suoraa keskustelua, jonka avulla pyritään yhteisen ymmärryksen syntymiseen. Se on myös taitoa pyrkiä edesauttamaan vuorovaikutuksellista suhdetta kohti ymmärryksen rakentumista. Ihmisten välillä olevaa vuorovaikusta on kuivailtu tanssiksi, jossa ko-reografian askelkuviot kuvaavat ihmisten vuorovaikutusasemia, jotka vaikuttavat dialogin kulkuun ja suuntaan. (Mönkkönen 2007, 86-87.) Dialogisuus toimintana sisältää tahtoa ja taitoa olla sekä kommunikoida vastavuoroisissa suhteissa toisten ihmisten kanssa. Dialogisuus on moniäänistä, arvokasta, ymmärtävää, kuuntelevaa, muita arvostavaa ja muita motivoivaa kommunikointia, jonka tavoitteena on toisten ihmisten kanssa yhteyden syntyminen ja erilaisten ajattelutapojen löytäminen. (Järvinen & Keränen ym. 2022, 13-14.)

Ratkaisukeskeisyys on asennoitumis- ja ajattelutapa, jossa ovat keskiössä muun muassa ihminen, yksilöllisen tilanteen ainutkertaisuus, voimavarat ja vahvuudet. Tarkoituksena on ohjata ihmisen huomio omiin voimavaroihin ja vahvuuksiin, sekä haastetaan tarkastelemaan tilannetta uusista näkökulmista. Ihmisen osallistaminen ja oman kyvykkyyden vahvistaminen on osa ratkaisukeskeistä lähestymistapaa. (Heimonen, Juote, Rasanen & Björkqvist 2017, 16-17.) Ratkaisukeskeisyudessa korostuu asiakas, hänen asiantuntijuutensa omasta elämästään sekä asiakkaan voimavarojen vahvistaminen siten, että asiakas itse löytää omat ratkaisunsa. Tässä lähestymistavassa on olennaista, että ammattilainen osaa oikea-aikaisesti esittää sellaisia kysymyksiä, jotka edesauttavat asiakkaan tietä kohti oikeanlaisen ratkaisun tekemiseen. (Kostilainen & Nieminen 2018, 90.) Narratiivisuudella tässä yhteydessä tarkoitetaan ajatusta siitä, että elämä koostuu tarinoista, jotka kokemusten ja tapahtumien avulla ovat syntyneet. Näiden tarinoiden olemassaolo tekee elämistämme todellisia ja käsiteltäviä. On hyvä ymmärtää narraatioiden olevan menneessä tapahtuneita asioita, joilla on ollut vaikutusta siihen, miten ihminen kokee asiat nykyhetkenä. Narraatioita syntyy ja rakentuu koko elämänkaaremmen aikana. Tapaa, jolla ihminen jäsentää ja sanoittaa ajatuksia sekä tunteita kutsutaan tässä kontekstissa reflektiivisyydeksi. Sen tarkoituksena ja tavoitteena on vahvistaa ihmisen ymmärrystä omista tunteista ja ajatuksista, joita aiemmin ei välttämättä ole kohdannut. Muutosprosessissa reflektiivisyys on tärkeä teema, jota voidaan toteuttaa mm. puhumalla ääneen muille ihmisille, ja tässä tapauksessa vertaisille. (Järvinen & Keränen ym. 2022, 15-16.)

MinD- voimauttavan hevostoiminnan nimi koostuu seuraavista teemoista; motivation, interaction, nice atmosphere ja dialogue. Motivation eli motivaatio, joka on tärkeää tämän menetelmän toteutumisessa, sillä ilman motivaatiota muutos-, kasvu- tai oppimisprosessit ovat lähes mahdottomia. MinD:in yhteydessä ensisijaisesti puhutaan ihmisen positiivisesta ja sisäisestä motivaatiosta. Positiivisella motivaatiolla tarkoitetaan ihmisen pyrkimystä kohti jotain tavoittelemisen arvoista ja hyvää. Sisäisellä motivaatiolla tarkoitetaan ihmisen omaa tahtoa muuttua ja kulkea kohti muutosta, ilman muiden tekijöiden vaikutusta siihen. Interaction eli vuorovaikutus on menetelmässä monivaikutteista monella tasolla, jonka takia se on kovin merkityksellinen tekijä. Nice atmosphere eli hyvä ilmapiiri koostuu monesta eri tekijästä ja ryhmällä on sen muotoutumisessa suuri vaikutus. Koulutetun ohjaajan vastuulla on huomioida, että ryhmässä käytävä vuorovaikutus on muun muassa läsnä olevaa, kuuntelevaa, kunnioittavaa ja turvallista, näin ilmapiiri pysyy jokaiselle hyvänä ja voimauttava prosessi on mahdollinen. Dialogue eli dialogisuus on merkittävä osa MinD:in viitekehystä. Ajatuksena on se, että asiakas ja ryhmä ovat aina toiminnan keskiössä. Dialogisuus tässä menetelmässä tarkoittaa sitä, että toiminta on dialogista ja voimavarakeskeistä, jota voidaan ylläpitää eri menetelmien keinoin. Dialogisuuden tarkoituksena on asiakkaan kompetenssin ja subjektisuuden kasvattamisessa sekä huoltamisessa. Menetelmän nimessä kirjaimet M ja D ovat tarkoituksella isoin kirjaimin, sillä motivaation sekä dialogisuuden merkitykset ovat keskeisessä roolissa MinD-menetelmän onnistumisessa. (Silkko-Vainio 2022.)

Ryhmänjäsenen voimaantumisprosessi on MinD-voimauttavan hevostoiminnan tavoite. Prosessi on yksilöllinen sekä sosiaalinen, jonka onnistumiseen tarvitaan sisäistä motivaatiota, kykyä tunnistaa ja prosessoida omia tunteitaan ja ajatuksiaan, sekä yksilöllistä tulkintaa oman osallisuuden kokemuksesta. Voimaantuminen on todettu olevan sosiaalinen prosessi, johon vaikuttavat eri tekijät ja rakenteet. MinD:issa vertaisuus, hyvä ilmapiiri, hevosen ja ryhmän monipuoliset vuorovaikutusmahdollisuudet tarjoavat ympäristön, jossa voimaantuminen on mahdollista. (Järvinen & Keränen ym. 2022, 36-37.)

3.2 MinD-ryhmä

Ryhmät ovat pienryhmiä, jotka toimivat samalla vertaisryhminä, jossa kaikilla osallistujilla on toisiaan yhdistävä tekijä. Yhteinen tekijä yhdistää osallistujia, mikä luo tarpeen, joka antaa mahdollisuuden sekä syyn ryhmätoiminnan järjestämiselle. Ryhmällä on suuri rooli MinD-toiminnan toteutumiselle, mutta myös itse jäsenille, sillä ryhmä sisältää elementtejä, jotka mahdollistavat voimaantumisen. Vertaisuus on merkityksellinen tekijä kokemusten jakamisen, kuuntelun, osallisuuden, kuulluksi tulemisen sekä samaistumisen näkökulmasta. Ryhmä ja ryhmänjäsenet luovat yhdessä itselleen omanlaisensa toimintailmapiirin, jonka tarkoituksena on olla sellainen, että jokaisella on mahdollisuus olla oma itsensä ja kokea itsensä osalliseksi. Ryhmässä on mahdollista kehittää itseään, edistää yhdessä ja yksin toimimista, vastuunkantoa, tasavertaisuutta sekä vuorovaikutustaitojen kehittymistä. Erityisen tärkeitä piirteitä MinD-ryhmissä ovat luottamuksellisuus, kunnioittaminen sekä turvallisuus. Näiden piirteiden toteutumisessa vastuu on kaikilla, mutta erityisesti MinD-ryhmän ohjaajalla. Toiminnan ohjaaja on vastuussa siitä, että ryhmän vuorovaikutus sekä toiminta etenee kohti tavoiteltua muutosta. (Järvinen & Keränen ym. 2022, 26-28.)

3.3 Ohjaajuus

MinD:iin ja voimavarakeskeiseen viitekehykseen liittyy ennalta asettamattomat tavoitteet, sillä toiminnan tavoitteet rakentuvat olemassa olevan ryhmän myötä. Ohjaaja ja hänen olemassa olevat resurssit ovat suuressa roolissa suhteessa siihen, mitä ja mihin hän tavoitteiden suhteen pääsee käsiksi ryhmän toiminnassa. MinD-voimauttavan hevostoiminnan ryhmissä pyritään muutos- ja voimaantumisprosessiin, eikä näitä prosesseja voida etukäteen tietää. Toimintamallit liittyvät vahvasti MinD:issa käytettäviin lähestymistapoihin, joissa asiat nähdään syntyvän ja olevan suhteessa paikkaan, aikaan sekä olemassa olevaan tapaan ja kulttuuriin, eli asiat ovat kontekstuaalisia. (Järvinen & Keränen ym. 2022, 11.)

Koulutettu MinD-ohjaaja toimii omien resurssien mukaisesti. Resurssilla tässä yhteydessä tarkoitetaan muun muassa aiempaa kokemusta, koulutuksia, miljöötä missä toimii, millaisia hevosia toiminnassa käyttää sekä omia henkilökohtaisia ominaisuuksia. Silkko-Vainio (2022) kertoo haastattelussa, että ohjaajakoulutuksessa on äärimmäisen tärkeää oppia ymmärtämään miten oma ammatti-identiteetti rakentuu. Ihmiset, jotka hakevat koulutukseen tulevat

erilaisista ammattitaustoista, mutta suurin osa täydennyskoulutukseen hakijoista ovat sosi-
aali-, kasvatus-, opetus- ja terveystalalta. Ohjaajalla on vastuu ryhmän psyykkisestä, sosiaali-
sesta sekä fyysisestä turvallisuudesta, unohtamatta vastuuta myös eläimestä. Turvallisuuden
lisäksi koulutetun ohjaajan tulee havainnoida sekä reflektoida ryhmän sisällä tapahtuvaa vuo-
rovaikutusta, keskustelun aiheita sekä jokaisen ryhmän jäsenen tapaa toimia. Ohjaajuus
MinD:in ryhmissä vaatii tiettyjä ominaisuuksia, jotta toiminta voi olla edellä mainittua. Roh-
keus, avoimuus, ymmärrys ulkopuolisten tekijöiden vaikutuksesta yksilöön sekä ymmärrys ryh-
mäprosesseista. Lähestymistapana narratiivisuus eli kertomuksellisuus avaa mahdollisuuden
osallistujille kertoa omista kokemuksista ja vahvistaa itsensä tuntemusta osana tätä todelli-
suutta. (Järvinen & Keränen ym. 2022, 21-25.)

3.4 Hevosen rooli

Hevonen mahdollistaa haasteellisia ja monipuolisia vuorovaikutustilanteita, missä ihminen voi
kohdata narraationsa, tunteensa ja tapansa. Hevonen mahdollistaa näin vahvistavan ja voi-
mauttavan itsetuntemuksen. (Järvinen & Keränen ym. 2022, 8.) MinD-voimauttavan hevostoi-
minnan teoreettisen viitekehyksen yhtenä oppivanhempana pidetään saksalaista pedagogia
Marlene Baumia. Baum kirjoitti hevosen motivoivista elementeistä eli niistä asioista mitkä he-
vosissa vaikuttaa muutokseen. (Silkko-Vainio 2022.) Näitä elementtejä ovat muun muassa he-
vosen esteettisyys, vuorovaikutustaidot ja koko. Hevonen eläimenä on herättänyt ajatuksia ja
tunteita jo pitkään yhteiskuntamme historiassa, mutta hevosesta on myös tutkimusten mu-
kaan ollut ihmisiin positiivisia psyykkisiä vaikutuksia, mutta ymmärrys siitä, että hevonen voi
herättää myös negatiivisia tuntemuksia on huomioitava. Erityisen tärkeää on muistaa vai-
keissa tilanteissa, että yksilön voimaantuminen on mahdollista, kun hän kokee osallisuutta,
sosiaalista sekä turvallisuutta. (Järvinen & Keränen ym. 2022, 36-38.) Eläimen kanssa toteu-
tettava toiminta on tutkimusten mukaan kehittänyt ihmisten sosioemotionaalaisia taitoja, vah-
vistanut sanallisen ja sanattoman viestinnän taitoja, lieventänyt stressiä, hyperaktiivisuutta
sekä ärtyneisyyttä. Tämän lisäksi eläimen kanssa oleminen vaikuttaa myös fyysisesti, esimer-
kiksi niin, että sydämen syke hidastuu sekä verenpaine laskee. Vaikutusta on todettu olevan
myös ihmisen mielialaan kohentavasti; myös pelot sekä ahdistus vähenevät. (Järvinen & Kerä-
nen ym. 2022, 38.)

MinD-voimauttavassa hevostoiminnassa hevosen roolissa on olennaista, että ohjaaja tuntee ja
tietää käytettävän hevosen historian sekä ominaisuudet. Tämän menetelmän puitteissa voi-
daan hyödyntää minkäläistä hevosta tahansa, mutta merkityksellistä on se, miten ohjaaja
käyttää kyseistä eläintä. Hevostoiminta tässä menetelmässä ei aina välttämättä tarkoita sitä,
että hevosen kanssa ollaan fyysisesti kontaktissa, mikä mahdollistaa erilaisten hevosten hyö-
dyntämisen tässä menetelmässä. (Silkko- Vainio 2022.)

MinD- menetelmässä havainnoidaan, reflektoidaan ja tulkitaan vuorovaikutusta sekä hevosta, mutta voi olla tilanteita ja tunteja, joissa hevoseen ei edes kosketa, jonka vuoksi talliympäristö ja siellä oleva ilmapiiri korostuu. Tästä syystä Silkko-Vainio (2022) kertoo, että he usein käyttävät termiä tallivusteisuus tai tallikonteksti hevosavusteisuuden sijaan. Hevosavusteisen toiminnan aloituksessa on huomioitava ryhmä ja sen kehitysvaiheet. Ensimmäisillä tapauksilla on tarkoitus saada ryhmän sisällä ymmärrys siitä, miten hevosien kanssa toimitaan. Ohjaaja on yhtä paljon vastuussa ryhmänjäsenten sekä hevosen hyvinvoinnista tapaamisen aikana, mikä tarjoaa mahdollisuuden päättää miten hevosta voidaan hyödyntää. MinD:issa hevonen nähdään kumppanina, eläimenä ja työvälineenä, joka mahdollistaa interventiot voimaantumisen prosesseissa. On erityisen tärkeää tunkea ja ymmärtää hevosen kokemushistoria, hevosen ominaisuudet ja mikäli toimiminen ei ole turvallista, on hevosen havainnointikin riittävää, mikäli se on ryhmän tarkoituksen ja tavoitteiden mukaista. (Järvinen & Keränen ym. 2022, 29-35.)

4 Herkkä Hevosmies oy

Herkkä Hevosmies oy on perustettu vuonna 2018 ja se tarjoaa eläin- ja luontoavusteisia palveluja erilaisten menetelmien keinoin maatilamiljöössä. Palvelut ovat Green Caren luontovoimaan kuuluvia palveluja, eli tavoitteeltaan toiminta on virkistävää, ennaltaehkäisevää sekä voimaannuttavaa. Yrityksen toimitusjohtaja ja toiminnan ohjaaja Tommi Wessman on koulutautunut nuoris- ja vapaa-ajan ohjaajaksi, eläinavusteiseksi valmentajaksi, eettisen hevos- taidon- sekä MinD-voimauttavan hevostoiminnan ohjaajaksi. Näiden koulutusten ja kokemusten pohjalta hän tarjoaa palveluitaan Kultamäen tilalla Mäntsälässä. (Herkkä Hevosmies 2022.) Eläinavusteisuuden lisäksi Kultamäen tilalla tarjotaan luontoavusteista toimintaa. Yhdessä hevostoiminta, tilan tilojen käyttö sekä luonto tarjoavat kokonaisuuden, jota kutsutaan maatala-avusteisuudeksi (Yli-Viikari, Lilja & Heikkilä ym. 2009, 7-10).

Herkkä Hevosmies oy on syntynyt ajan ja kokemusten saatossa. Yrityksen nimen taustalla on herkkyyden yhtenä elämän lähestymistapana sekä yrittäjän oma reflektio itsestään ihmisenä. Nimen tarkoituksena on myös itsessään herättää ajatuksia rikkoen stereotyyppisiä ajatuksia sanasta hevosmies. Ennen yrityksen perustamista yrittäjällä oli kokemusta sosiaalialalta; hän työskenteli nuorisokodissa sekä toimi tukihenkilönä palkkioperusteisesti. Hän jatkaa edelleen tukihenkilönä yhteistyökumppaninaan Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymän perhehoitoyksikkö Pihlaja. Halu työskennellä yrittäjänä hevosten kanssa syntyi nuorisokodista lähtiessään, mutta vielä siinä hetkessä ja sen aikaisessa ympäristössä yrityksen perustaminen ei ollut vielä mahdollista. Hevoset olivat tuolloin vuokrapaikoilla ja hän työskenteli myös itse ympäristössä, jossa yrittäjänä toimiminen ei ollut optimaalista. Nykyisen toiminnan kannalta aiemmat kokemukset ovat olleet suuressa roolissa palveluiden muotoutumisessa. Wessmanin halu toimia yrittäjänä pohjautui ajatukseen itsensä toteuttamisen mahdollisuudesta sekä tarjota yrittäjän

itsensä näköisiä palveluita. Nyt yritys Herkkä Hevosmies on toiminut Kultamäen tilalla kaksi vuotta, jossa on mahdollista toteuttaa hevos-, eläin- ja luontoavusteisia palveluita. Päätoiminen palvelu on hevosavusteinen toiminta, jota toteutetaan ryhmätoimintana sekä yksilötapaamisina. (Wessman 2022.)

4.1 Ympäristö ja eläimet

Kultamäen tila, jossa Herkkä Hevosmies toimii, on hyvin monikäyttöinen ja mahdollistaa monipuolisten palveluiden tarjoamisen erilaisiin asiakaskohtaamisiin sekä tarpeisiin. Kultamäen tilan ympäristö mahdollistaa myös Green Caren viitekehyksissä tarjottavaa luonto- ja maataloavusteisuutta. Wessman kuvailee miljöön monipuolisuuden sekä monimuotoisuuden olevan valtava voimavara, joka mahdollistaa myös uusien ideoiden syntyminen toiminnan kehittämiseksi. Wessman painottaa yrityksen toiminnassa eläinten hyvinvointia ja lajin mukaisia elinoloja. Kultamäen tilalla hevoset saavat elää niille luontaisessa elinympäristössä lauman ympäröimänä. Hän pitää tärkeänä sitä, että eläimillä on ympärivuotisesti runsaasti tilaa, ne saavat elää vapaana ja olla vuorovaikutuksessa muiden eläinten ja ihmisten kanssa tahtomallaan tavalla. (Wessman 2022.)

Hevosten rooli työskentelyssä on kuvattuna yhteen lauseeseen; hevonen on. Hevonen on pääelementtinä hevosavusteisissa palveluissa, mutta myös Kultamäen tilan tallin ympäristöä hyödynnetään yhtenä elementtinä. Toiminta hevosten kanssa lähtee liikkeelle yleensä siitä, että ihmiset ovat vuorovaikutuksessa toistensa sekä hevosten kanssa. Vuorovaikutus hevosten kanssa etenee asteittain ihmisen sekä hevosen resurssien puitteissa havainnoimisesta koostamiseen sekä mahdolliseen fyysiseen kontaktiin. Wessman kuvailee haastattelussa, että työskentelyssä käydään niin sanotusti kahden kauppaa- eli vuorovaikutusta käydään hevosten sekä ihmisten välillä. Palveluissa toiminnasta suurimmassa osassa on omien prosessien läpikäyminen, hevosten havainnointi sekä hevosista oppiminen, kunnes tilanne on resurssien puitteissa sellainen, että voidaan päästä itse hevosen kohtaamiseen. Hevosen kohtaamisessa huomioidaan aina asiakkaiden omat sekä hevosen resurssit sekä tarpeet. Toiminnassa voidaan hyödyntää erilaisia välineitä, mutta hevonen voidaan kohdata myös täysin vapaasti. Toiminta koostuu siis pääasiassa reflektomisesta sekä vuorovaikutuksesta. (Wessman 2022.)

4.2 Asiakasryhmä

Tällä hetkellä suurin osa asiakkaista ryhmätoiminnassa on ollut lapsia ja nuoria pääosin alakouluikäisiä, joiden tukihenkilönä Wessman toimii. MinD-voimauttavan hevostoiminta kyseisille asiakasryhmille ei toteudu täydellisesti, sillä MinD soveltuu pääasiassa yläkouluikäisistä ylöspäin (13-vuotiaat ja sitä vanhemmat), mutta menetelmän elementtejä näkyy toiminnassa esimerkiksi leikin avulla tapahtuvalla prosessoinnilla. Aikuisille tarjotaan ryhmä- sekä yksilötapaamisia. Aikuisille järjestettävässä toiminnassa MinD-voimauttava hevostoiminta toteutuu lähes optimaalisesti. Wessman korostaa, että ryhmä, vertaiset, vertaisuus ja ryhmän merkitys

on jokaisessa tapaamisessa teema, johon halutaan panostaa. Ryhmä ja vertaisuus on myös yrittäjälle itselleen henkilökohtaisesti tärkeä asia, jonka pohjalta hän halusi lähteä rakentamaan ryhmäpainotteisia palveluita. MinD-voimauttava hevostoiminta toimii kuitenkin viitekehystenä kaikissa palveluissa, mutta kokonaisvaltainen toteutuminen riippuu asiakasryhmän tarpeista ja tavoitteista. Asiakkaat löytävät palveluiden piiriin mm. tukihenkilötoiminnan kautta, verkkosivujen kautta, mutta myös niin sanotusti viidakkorummun avulla eli aiemmat asiakkaat ovat kertoneet kokemuksistaan, jonka myötä uudet ihmiset ovat olleet yhteydessä Herkkään Hevosmieheen. Asiakkaina ovat siis niin yksityishenkilöt kuin kunnan asiakkaat. (Wessman 2022.)

Wessman kertoo, että on huomannut lähes kaikkien asiakkaiden kohdalla, että vuorovaikutukselliset haasteet elämässä sekä sosiaaliset taidot ovat teemoja, joiden äärellä tehdään töitä. Vähäisten ihmiskohtaamisten takia on saatettu sulkeutua omiin oloihin ja käännytty vahvasti sisäänpäin. Hän kertoo huomanneen ihmisten niin sanotusti puhjenneen kukkaan palveluidensa äärellä (Wessman 2022). Vuorovaikutus ja tunne-elämän taidot ovat usein puutteellisia lapsilla ja nuorilla, jotka oireilevat psykososiaalisesti. Kyseessä on elämän näkökulmasta elintärkeitä taitoja, joita ilman sosiaaliset tilanteet, sosiaaliset suhteet sekä oma hyvinvointi voivat kärsiä. Hevonen on tällaisissa tilanteissa äärimmäisen merkityksellinen opettaja ja kumppani. Hevonen ilmaisee tunteitaan siten, että ihmisen on helppo havainnoida niitä, vaikka taidot eivät olisikaan kovin korkealla tasolla. Ihminen voi kokea helpottavaksi havainnoida ja tulkita itsensä ulkopuolella tapahtuvaa vuorovaikutusta ja tunteita esimerkiksi tarkastellen hevosta ja hevosen lauman välillä tapahtuvaa elämää. Oppimiskokemusta ja tunne-elämää sanoittaa tarvittaessa toiminnan ohjaaja tai terapeutti. (Ikäheimo 2013, 161.) Ryhmiin osallistuu erilaisia ihmisiä, eikä kaikille jäsenille ole eläimet yhtä suuressa roolissa kuin toisille, mutta eläimet ovat kuitenkin aina läsnä erilaisten menetelmien keinoin. Toisaalta aiemmin mainittu ryhmän merkitys on taas toisille ihmisille juurisyy palveluihin osallistumiseen eli tunne siitä, että kuuluu johonkin. (Wessman 2022.)

Sosiaalihuoltolakiin on määritelty tuen tarve, jonka avulla pyritään ehkäisemään ihmisten syrjäytymistä. Syrjäytymisellä tarkoitetaan, että ihminen on joutunut tai on vaarassa joutua sosiaalisten suhteiden ulkopuolelle. Syrjäytymisvaaraan liittyy sitä edistävät riskitekijät kuten vamma, sairaus, ikä, mielenterveys- ja päihdeongelmat, työttömyys sekä mahdolliset elämän muutosvaiheet. (Sosiaalihuoltolaki 1301/2014 §11.) Green Caren- menetelmien tavoitteena on toteuttaa ihmisen hyvinvointia edistävää ja ylläpitävää toimintaa, joilla on tutkimusten ja kokemusten perusteella suuri vaikutus ihmisen kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin (Martin-Päivä 2014, 92).

5 Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoitteet

Opinnäytetyön kehittämistyönä toimii tuotos, jonka tavoitteena on tuoda esiin Herkkä Hevosmies oy:n tarjoamaa MinD- voimauttavan hevostoiminnan menetelmää sosiaalialalla, vahvistaa yrityksen palvelujen näkyvyyttä sekä esitellä Green Care- menetelmien monimuotoisuuden tarjoamia mahdollisuuksia sosiaalialalla. Tähän toiminnalliseen tuotokseen päädyttiin yhteistyössä toimeksiantajan kanssa, joka esitti opinnäytetyöhön liittyvät tarpeet ja toiveet. Opas on tarkoitettu käytettäväksi yhteistyökumppaneille sekä asiakkaille. Tarkoituksena on jäsentää mitä tarkoittaa hevosavusteisuus, millaisia hevosavusteisia palveluita toimeksiantaja tarjoaa, miten niitä toteutetaan ja kenelle palvelut ovat suunnattuja. Eläin- ja luontoavusteisia menetelmiä on monenlaisia ja MinD- voimauttava hevostoiminta on yksi monesta sosiaalialalla käytettävistä menetelmistä, mutta tietoperustaa ei juurikaan ole. Siksi olisi tärkeää tuoda kyseistä menetelmää enemmän esiin, jotta niin ammattilaisilla kuin asiakkailta olisi riittävästi tietoa hevostoiminnan mahdollisuuksista.

Maailman kehittyessä ja luonnon sekä eläinten merkityksellisyyden vahvistuessa, voidaan todeta, että Green Care on löytänyt paikkansa jatkuvasti kehittyvänä kansainvälisenä sosiaalisena innovaationa (Yli-Viikari, Lilja & Heikkilä ym. 2009, 10-18). Tästä näkökulmasta on hyvä tarkastella Green Caren menetelmien tarvetta sekä vaikutuksia. Ihmisten ja luonnon välinen yhteys on teema, joka on aina ollut olemassa ja varmasti tulee aina olemaan, mutta olennaista on se, miten tätä yhteyttä hyödynnetään yhteiskunnassa olevien yksilöiden voimaantumisen näkökulmasta.

6 Kehittämistyön prosessi

Opinnäytetyön tekeminen alkoi suunnitelmasta, jossa oli tarkoituksena kuvata opinnäytetyön prosessin vaiheet, tarkoitus, tavoitteet, kehittämistehtävä sekä alustava aikataulu. Prosessi aloitettiin lokakuussa 2021 toimeksiantajan tapaamisella ja opinnäytetyön suunnitelman tekemisellä. Toimeksiantajana toimii Herkkä Hevosmies oy ja heidän toiminnan keskiössä ovat hevos- sekä luontoavusteisuus. Yhteistyössä yrityksen kanssa suunniteltiin kehittämistyön muoto; muoto on toiminnallinen ja sen tavoitteena on tuottaa esite, jonka tarkoituksena on esitellä kyseisen yrityksen palveluja, käytettäviä menetelmiä ja Green Care- menetelmien moninaisuutta.

Opinnäytetyön suunnitteluvaiheessa ajatuksena oli esitellä opinnäytetyössä työelämäkumppanin yrityksen palveluja ja niiden merkitystä sosiaalialalla tuotoksen avulla. Tavoitteena oli tehdä tuotos, jonka avulla pystyttäisiin korostamaan yrityksen tuottamaa MinD- voimauttavan hevostoiminnan menetelmää sosiaalialalla, vahvistaa yrityksen näkyvyyttä sekä esitellä Green Care-menetelmien moninaisuuden tuomia mahdollisuuksia ihmisen hyvinvoinnin

näkökulmasta. Tavoitteiden saavuttamiseksi ja menetelmän riittävä perehdytyksen saamiseksi tarkoituksena oli toteuttaa haastattelun MinD-voimauttavan hevostoiminnan menetelmän kehittäjälle Silkko-Vainiolle sekä toimeksiantajalle Wessmanille. Tämän lisäksi asetettiin tavoitteeksi myös seurata ja osallistua järjestettävään toimintaan, sillä läsnä olemalla ymmärrys käytännössä tapahtuvasta toiminnasta vahvistuisi. MinD-voimauttavasta hevostoiminnasta ei ollut juurikaan kirjallista tietopohjaa saatavilla, jonka takia kehittäjän haastattelu sekä toimintaan osallistuminen olivat kriittisiä tietoperustoja, joita tarvittiin tavoitteiden saavuttamiseksi. Suunnitelmana oli, että haastattelut voitaisiin toteuttaa kasvatusten, mutta pidin myös mahdollisena verkkoyhteyksin toteutettavia haastatteluja.

Suunnitelmassa tehdyn alustavan aikataulun mukaan aktiivinen työskentelyvaihe opinnäytetyön ja kehittämismenetelmän parissa ajoitettiin helmikuusta maaliskuuhun, jolloin työ olisi valmis huhtikuussa. Suunnitelman mukaan tuotos oli tarkoitus olla valmis huhtikuussa järjestettäviin hevosmessuihin, jossa kerättäisiin työstä myös arviointi. Työskentelyvaiheessa kävi ilmi, että Herkkä Hevosmies oy ei osallistu näihin messuihin vuonna 2022. Aikataulutus toi muutoksia työskentelyvaiheeseen ja suunnitelma muuttui niin, että opinnäytetyö ja tuotos valmistuvat toukokuussa 2022 ja arviointi kerätään kesäkuussa.

6.1 Toteutus

Suunnitelmassa pohdittiin, miten saataisiin kerättyä tietoa MinD-voimauttavasta hevostoiminnasta, sillä alkuvuonna 2022 sopivia kirjallisia lähteitä menetelmästä ei ollut saatavilla. Haastattelu valikoitui menetelmäksi, jota käytettiin tietoperustan täydentämiseksi sekä tuotoksen tavoitteiden ja tarkoituksen saavuttamisen kannalta tärkeiden informaatioiden saamiseksi. Haastattelu toteutettiin MinD-voimauttavan hevostoiminnan kehittäjälle Silkko-Vainiolle sekä yrityksen Herkkä Hevosmies oy:n perustajalle ja toimitusjohtajalle Wessmanille. Molemmat haastatteluista pidettiin etäyhteyksin, tallennettiin henkilöiden suostumuksella, litteroitiin ja materiaalia hyödynnettiin tarkoitusten mukaisesti opinnäytetyöhön.

Haastattelussa hyödynnettiin avoimen haastattelun piirteitä. Avoimella haastattelulla tarkoitetaan vuorovaikutustilannetta, jossa haastattelijan tarkoituksena on luoda ilmapiiri, joka on mahdollisimman luonteva ja avoin. Avoin haastattelu muistuttaa pitkälti normaalia vuorovaikutustilannetta, jossa ei ole suunnitelmallista etenemistä, mutta tarkoituksena on pysyä sovittun aihepiirin teemoissa. Haastattelijan on hyvä huomioida tilan antaminen haastateltavalle, jotta kokemuksellisuus, tunteet, mielipiteet muistot ja perustelut voivat nousta esiin. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.) Opinnäytetyön tavoitteiden näkökulmasta tehdyt haastattelut olivat täysin riippuvaisia niistä saatuihin tietoihin. Haastattelurungot suunniteltiin teemojen mukaisesti; MinD-voimauttava hevostoiminta sekä Herkkä Hevosmies oy.

Haastattelukysymyksiä suunniteltiin siltä pohjalta, että henkilö, joka opinnäytetyötä lukee tai näkee tuotoksen ymmärtäisi mistä on kyse (ks. liite 1). Hevosavusteisuuteen ihminen yhdistää

usein hevosen, mutta muu konteksti voi jäädä hieman vajaaksi. Tämän takia ajatus siitä, että olisi hyvä saada ymmärrys siitä, mitä hevosavusteisuus nimenomaan MinD-voimauttavassa hevosuiminnassa sekä yrityksen palveluissa tarkoittaa. Suunnitelmaa tehdessä oli todettava, että keskusteleva haastattelu on menetelmä, jota tässä opinnäytetyössä on järkevintä hyödyntää. On kuitenkin huomioitava, että haastatteluja ei toteutettu tutkimuksellisesta näkökulmasta, vaan tarkoitus oli kerätä tietoperustaa opinnäytetyöhön. Haastattelut toteutettiin etänä Teams-palvelun välityksellä. Ennen haastattelua haastateltavilta kysyttiin luvat haastattelun tallentamiseen kertoen tallenteen käyttötarkoituksen. Haastattelut tallennettiin, jonka jälkeen tallenteet litteroitiin ja poistettiin tarkoituksen mukaisesti. Haastattelut ovat toimineet tämän opinnäytetyön ja oppaan viitekehyksen lähdemateriaalina, sillä opinnäytetyötä suunniteltaessa muuta opinnäytetyössä hyödynnettävää tietoa MinD-voimauttavasta hevosuiminnasta ei ollut saatavilla. Haastatteluiden avulla hevosavusteisuuden teoriatieto avautui laajemmin, jonka myötä ymmärrys kyseisestä toiminnasta vahvistui.

6.2 Toiminnan seuraaminen ja havainnointi

Toimeksiantajan toimintaa seurattiin kahdesti; nuorten ryhmää sekä aikuisten ryhmää. Molempia ryhmiä seurattiin ja havainnoitiin tarkoituksena saada lisätietoa ryhmien toiminnasta sekä hevosavusteisuuden roolista yrityksen toiminnassa. Ryhmätapaamiset järjestettiin Kultamäen tilalla, jossa Herkkä Hevosmies oy tarjoaa hevosavusteisia palveluitaan.

Nuorten ryhmässä oli paikalla neljä nuorta, joista osa on ollut toiminnassa mukana jo useamman vuoden. Ryhmän toiminnan kesto oli kaksi ja puoli tuntia. Toiminnan alussa nuoret kävivät tervehtimässä hevosia ja muita tilalla asuvia eläimiä. Tämän jälkeen siirryttiin talliin, jonne oli rakennettu lämmin tila, jossa on mahdollista toteuttaa erilaista toimintaa. Toiminnan alussa ohjaaja veti kuulumiskierroksen, jonka pohjalta lähdettiin kertaamaan viime tapaamiskerran toimintaa. Tämän jälkeen siirryttiin kyseisen iltapäivän agendaan eli siirryttiin hevosten luo aitaukseen. Osa ryhmänjäsenistä ei osallistunut hevosten kanssa tehtävään prosessointiin, vaan siirtyi toisen ohjaajan kanssa sisätiloihin toteuttamaan erilaista toimintaa. Hevosten kanssa olevat ryhmän jäsenet saivat olla vuorovaikutuksessa hevosen kanssa kaukaa ja omien sekä hevosen resurssien mukaisesti lähestyä niitä, sekä olla fyysisessä kontaktissa. Nuoret kuvailivat hevosia ohjaajan avoimien kysymysten avulla, jonka pohjalta sai vaikutelman, että he olivat tutustuneet tallilla oleviin hevosiin, sillä osa nuorista osasi kuvailla hevosen luonteenpiirteitä varsin yksityiskohtaisesti. Jos verrattaisiin nuorten suhtautumista minuun sisätiloissa ja hevosten kanssa, niin voitaisiin kuvailla, että hevosten kanssa oleminen vaikutti nuorten rentoutumiseen.

Iltapäivän aikana ohjaaja oli vuorovaikutuksessa hevosten sekä nuorten kanssa ja tarkkaili hevosten ja nuorten välistä vuorovaikutusta. Nuoret toimivat hyvin luonnollisesti ja rauhallisesti hevosten parissa ja he olivat odottaneet kovasti, että pääsisivät vuorovaikutukseen hevosten

kanssa. Ohjaaja kävi läpi tämän ryhmäkerran aikana mm. tunteita, nuorten käsityksiä luonteenpiirteistä ja niiden tunnistamisesta, omien ajatusten ja tunteiden reflektointia sekä vuorovaikutuksen havainnointia. Ennen tapaamisen lopettamista siirryttiin vielä takaisin talliin, jossa ohjaaja teki yhteenvedon tästä tapaamiskerrasta.

Aikuisten ryhmässä oli osallistujia kolme, minä mukaan lukien. Tässä toiminnassa hevoset olivat heti alussa jo toiminnassa mukana asteittain. Tässä ryhmässä käytettiin MinD-voimauttavan hevostoiminnan menetelmää, jonka avulla refleктоitiin omaa kokemusta hevosen havainnoinnin avulla. Tapaamisen alussa istuttiin tallin sisätilassa, jossa ryhmään osallistujat esittelivät itsensä, jonka jälkeen ohjaaja kertoi hevostaidoista sekä itsensä kuuntelemisen tärkeydestä. Pian lähdettiin ulos hevosten luokse. Toiminta aloitettiin siten, että jokainen ryhmän jäsen otti itsellensä mieleisen paikan hevosten aitauksen vierestä katseet kohti hevosia. Tehdävänä oli sulkea silmät ja keskittyä ympäristöön havainnoiden sitä muiden aistien avulla. Miljöön havainnoimisen ja sen herättämien tunteiden käsittelyn jälkeen keskittyminen siirtyi hevosiin. Hevoset olivat ja ovat aina vapaana aitauksessaan, jossa he voivat liikkua oman tahonsa mukaisesti. Ryhmäläiset pysyivät edelleen samoilla paikoilla ja havainnoi hevosia, loppujen lopuksi keskittyen vain yhteen, jonka vuorovaikutusta refleктоitiin.

Sen jälkeen, kun ryhmän jäsenet olivat sanoittaneet ja pohtineet syntyneitä vuorovaikutusta siirryttiin hevosten aitaukseen. Hevosia oli yhteensä neljä, joista kaksi oli varmemmin kontaktissa ihmisten kanssa ja kaksi muuta tarkkailivat hieman sivummalta osoittaen kuitenkin mielenkiintoa. Hevoset olivat vapaana, mikä tarkoitti sitä, että ne saivat liikkua ja lähestyä vapaasti ilman minkäänlaisia välineitä. Herkkä Hevosmies oy:n perustaja Wessman haluaa toiminnassaan painottaa eläinten hyvinvointia ja mahdollisimman esteetöntä vuorovaikutusta eläinten ja ihmisten välillä. Hevosten aitauksessa ohjaaja kertoi hevosten laumakäyttäytymisestä, niiden rooleista sekä hevosen luontaisista piirteistä. Tapaamiskerralla päästiin kontaktiin hevosen kanssa ja tarvittaessa välineitä oli käytössä (esimerkiksi harja). Jokainen ryhmäläinen kohtasi hevosen yksilönä omien resurssien puitteissa, mutta silti vertaisuus ja vuorovaikutus ryhmäläisten kesken toteutui. Tapaamiskerran päätteeksi ohjaaja teki yhteenvedon osallistaen ryhmäläisiä.

Mahdollisuus tutustua laajemmin MinD-voimauttavan hevostoiminnan monipuolisuuteen oli oppimista vahvistava tekijä tämän prosessin aikana. Toiminnan seuraaminen oli mielenkiintoinen kokemus, jonka myötä teoretiedon pohjalta opiskellut asiat saivat uuden perspektiivin.

6.3 Luotettavuus ja eettiset kysymykset

Opinnäytetyön luotettavuus pohjautuu avoimuudelle, totuudenmukaisuudelle, eettisyydelle, huolellisuudelle sekä muille tiedeyhteisön tunnistamille toimintatavoille (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012). Opinnäytetyöni perustuu tiiviille yhteistyölle toimeksiantajan kanssa, jonka takia muun muassa salassapito, haastattelukysymykset, henkilötiedot/tietoturvasuoja

ovat teemoja, jotka ovat ehdottomasti otettava huomioon. Eettisyyttä tulee mielestäni ottaa huomioon jokaisessa työssä, jota sosiaali- ja terveysalan töissä toteutetaan, jonka myötä on mm. pyydettävä suostumukset haastattelun toteuttamiselle, nimen käyttämiselle sekä noudattaa eettisiä toimintamallia haastattelua toteutettaessa. Opinnäytetyötä tehtäessä on oleellista, että tiivis yhteistyö perustuu vuorovaikutukseen, rehellisyyteen sekä sovittujen asioiden mukaisesti. Tutkimuseettinen neuvottelukunta on vuonna 2012 esittäneet hyviä tieteellisiä käytäntöjä, joita sitoudun noudattamaan tehdessäni lopputyötäni. Vilppi, piittaamattomuus ja muut menettelytavat, jotka jollain tapaa loukkaavat tutkimuseettisen neuvottelukunnan asettamia ovat vastoin omia arvojani (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012).

Pidetyt haastattelut toteutettiin niin, että haastateltavilta kysyttiin halukkuutta osallistua haastatteluun, mikä tarkoittaa sitä, että haastatteluihin on osallistuttu vapaaehtoisesti. Haastattelua suunniteltaessa haastateltaville kysyttiin suostumusta itse haastatteluun, annettiin tiedoksi haastattelukysymykset sekä kysyttiin lupa tallentamiseen litterointia varten. Osallistujia tiedotettiin siitä, että haastattelutalenne poistetaan heti litteroinnin jälkeen. Tässä tilanteessa ei otettu käyttöön anonymiteettiä, sillä henkilöiden nimet ovat olennainen tieto opinnäytetyössä, sillä ne toimivat lähteinä tietoperustalle. Haastatteluista saatua tietoa hyödynnettiin teoria osiossa sekä tuotoksessa. Totuudenmukaisuuden sekä eettisyyden näkökulmasta haastateltujen henkilöiden osiot lähetettiin heille tarkistettavaksi, jotta heillä olisi mahdollisuus esittää sisällöstä esiin nousseita korjausehdotuksia.

Kultamäen tilalla oli muutama asiakastapaaminen, joita seurattiin ja havainnointiin. Asiakkaille ilmoitettiin heti tapaamisten alussa mitä päivän aikana oli tarkoitus ja miksi niin tehdään. Asiakkaille kerrottiin myös siitä, että heitä ei kuvailta opinnäytetyössä ja havainnointin kirjoitetaan anonymisti niin, ettei heitä pystytä tunnistamaan.

6.4 Tuotos

Prosessin alkuvaiheessa oli työelämäkumppanin tapaaminen, jossa suunniteltiin tulevaa kehittämistyötä. Yhteistyössä suunniteltiin Herkkä Hevosmies oy:lle sopivaa tuotosta, joka vastaisi opinnäytetyön tavoitteita. Työlle asetettiin tavoitteet, jonka pohjalta päädyttiin tuotokseen: esitteeseen. Toimeksiantaja toimitti tuotosta varten yrityksen logon sekä toivotun värimaailman materiaaleihin (ks. liite 2). Tämän jälkeen lähdettiin rakentamaan opinnäytetyöhön teoriaosuutta keräämällä viitekehyksiin sopivia lähteitä. Suunniteltiin ja toteutettiin haastattelut MinD-voimauttavan hevostoiminnan kehittäjälle Silkko-Vainiolle sekä kyseisen menetelmän koulutuksen käyneelle sekä toimikuntaan kuuluvalla Herkkä Hevosmies oy:n perustajalle Wessmanille.

Opinnäytetyön teoriaosuuden kirjoittaminen aloitettiin heti suunnitteluvaiheen jälkeen. Teoriaosuus on pysynyt lähes samana koko opinnäytetyöprosessin ajan. Haastatteluiden avulla kerätyn tiedon puitteissa ymmärrys siitä, että esite ei vastaisi opinnäytetyölle asetettuja

tavoitteita, päädyttiin muuttamaan tuotoksen muotoa, joten myös teoriaosuus tällöin muutti hieman muotoaan. Koko opinnäytetyöprosessin ajan toimeksiantajan kanssa tehtiin tiivistä yhteistyötä ja pohdittiin millainen tuotos olisi sellainen, joka vastaisi opinnäytetyölle asetettuja tavoitteita ja samalla vastaisi heidän tarpeisiinsa. Lopulta päädyttiin oppaaseen, joka on tässä opinnäytetyössä lopullisessa muodossaan (ks. liite 3).

Tuotos on tehty Canva- nimisellä verkkoalustalla. Asiakirjat ovat yleisesti A4- kokoisille materiaaleille, jotka voivat olla esimerkiksi esitteitä, raportteja tai muita vastaavia asiakirjoja. Tuotosta tehdessä on tärkeä huomioida muutamia seikkoja, kuten ulkoasu, teksti, sisältö ja asettele. Helppolukuinen ja ulkomuodoltaan mieluisa asiakirja vaikuttaa monella eri tapaa lukijaan; luo ennakoasenteen, ylläpitää mielenkiintoa ja luo mielikuvia. (Korpela 2008, 11.) Tuotos on luotu A4-kokoiselle pohjalle, jonka jälkeen verkkotyökalujen avulla pohja on jaettu kahteen osaan, jotta se olisi käytännössä ihmisten käytettävissä mieluisan kokoinen. Tuotoksen värimaailma on toteutettu toimeksiantajan kertomien toiveiden mukaisesti eli värit ovat samoja, joita Herkkä Hevosmies oy hyödyntää markkinoinnissaan. Toimeksiantaja toimitti tuotokseen myös Herkkä Hevosmies oy:n esittelyissä yleisesti käytettäviä valokuvia, joiden tarkoituksena oli saada herätettyä ihmisissä ajatuksia ja tunteita hevos- ja maatila-avusteisuudesta. Teksti on otettu opinnäytetyöstä, sillä tekstin tarkoituksena on olla totuudenmukaista. Tämän takia myös viitteet sekä lähteet ovat merkittynä tekstiin ja lähdeluettelo tehty tuotoksen viimeiselle sivulle. Opasta on työstetty saman aikaisesti teoriaosuuden kanssa, koska tällä tapaa mahdollisiin muutoksiin tai tarvittaviin lisätietoihin voitaisiin puuttua jo työskentelyvaiheessa. Otsikot oppaassa on suurilla kirjaimilla ja suurella fonttikoolla. Muiden tekstien fonttikoot ovat valittu niin, että asiateksti eroaa muista teksteistä, on helposti luettavaa ja teksti mahtuu sujuvasti tarkoitetuille sivuille. Tekstin kirjainlajin eli fontin valinta vaikuttaa suuresti asiakirjan ulkoasuun (Korpela 2008, 112). Tavoitteena oli tuottaa selkeästi luettavissa oleva opas, joka herättää ihmiselle mielikuvia hevostoiminnasta sekä Herkkä Hevosmies oy:stä.

6.5 Kehittämistyön arviointi ja palaute

Alustava aikataulu oli suunniteltu toteutuvan niin, että tuotos olisi valmis jo huhtikuun alussa, sillä toimeksiantaja oli osallistumassa Helsingin Messukeskuksessa järjestettäviin hevosmessuihin. Arviointi oli tarkoitus toteuttaa asiakkaiden sekä yhteistyökumppaneiden näkökulmasta. Alkuvuodesta 2022 suunnitelma kuitenkin muuttui, eikä toimeksiantaja osallistunutkaan messuille. Muutimme arviointisuunnitelmaa ja aikataulua siten, että kesäkuussa Kultamäen tilan avajaisissa ja varainkeruutaapahtumassa kerätään asiakkailta ja mahdollisilta yhteistyökumppaneilta arvioita kehittämistyöstä.

Tavoitteena oli tuottaa tuotos, joka vastaa opinnäytetyön tavoitteita, joka on selkeä sekä pysy asetettujen viitekehyksien sisäpuolella. Tärkeää on, että tuotos vastaa yrityksen esittämiä

tarpeita ja se on lopputulokseltaan heidän toimintaansa vahvistava. Arviointi toteutuu kesäkuussa Kultamäen tilalla, jossa paikalla on asiakkaita sekä yhteistyökumppaneita. Arviointia varten on tehty sähköinen arviointilomake (ks. liite 4), jonka avulla paikallaolijat voivat antaa vapaaehtoisesti arviointeja ja palautetta opinnäytetyön tuotoksesta. Lomake tehtiin google forms- nimisen työkalun avulla. Tarkoituksena on kiinnittää huomiota oppaan ulkomuotoon, sisältöön, vastaavuutta tavoitteeseen ja tarkoitukseen. Tarkoituksena on lähettää yhteistyökumppaneille tuotos myös niille yhteistyökumppaneille, jotka eivät ole tapahtumassa läsnä, jotta arvioinnista saataisiin mahdollisimman kattava.

Arviointia varten oppaita tulostettiin kymmenen kappaletta, ja jokainen opas taiteltiin sekä nidottiin ehjiksi kokonaisuusiksi. Tulostuksessa kävi ilmi, että oppaan taustaväri on liian tumma, joten sitä vaalennettiin hieman. Tämä muutos tehtiin, jotta teksti olisi selkeämmin luettavissa. Oppaan sisällön järjestystä oli myös vaihdettava, jotta sivut olisivat tulostettavassa muodossa loogisessa järjestyksessä. Arvioinnit kerättiin Kultamäen tilalla tapahtumapäivänä kesäkuussa 2022. Oppaat laitettiin pienelle pöydälle, jossa oli esillä muiden näytteilleasettajien käyntikortteja. Oppaiden viereen asetettiin tablettitietokone, jossa sähköinen arviointilomake oli avoinna valmiina täytettäväksi. Tarvittaessa oli myös QR-koodi, jonka kautta pystyi avaamaan linkin ja täyttää arvioinnin myöhemmin. Arviointeja oppaasta saatiin yrityksen yhteistyökumppaneilta sekä asiakkailta. Ihmiset antoivat arviointeja sekä palautetta lomakkeen avulla, mutta myös suullisesti.

Arviointeja kerättiin yhteensä viisi kappaletta, joka oli odotettua vähempi määrä. Haasteeksi ilmeni aika, joka ihmisillä oli tapahtumapäivänä. Ihmiset ottivat oppaan innoissaan vastaan ja keskustelivat aiheesta mielellään, mutta useat toivoivat mahdollisuutta täyttää lomake vasta myöhemmin. Palautetta sai arvioinninkeruutavasta suullisesti seuraavasti: ”onko mahdollista täyttää lomake myöhemmin, sillä haluaisin katsella mitä muuta täällä on esillä”. Kävijöille, jotka toivoivat lomakkeen täyttämistä myöhemmin jaettiin opas mukaan. Arviointia tarjottiin QR-koodin avulla, mutta tämä ei ollut kävijöille tuttu tapa, joten arviointilomakkeen linkki lähetettiin haluaville tekstiviestitse. On kuitenkin vaikea sanoa, miten paljon arviointeja näiden linkkien kautta on saatu.

Arviointilomakkeeseen vastattiin täysin anonyymina ja vapaaehtoisesti. Kysymykset olivat pakollisia ja niihin tuli vastata asteikolla 1-5, lomakkeen lopussa oli mahdollisuus jättää vapaasti palautetta. Asteikko 1-5 määräytyi seuraavasti: 1 eli täysin eri mieltä, 2 eli hieman eri mieltä, 3 eli en osaa sanoa, 4 eli hieman samaa mieltä ja 5 eli täysin samaa mieltä. Google forms- verkkotyökalu näyttää jokaisen kysymyksen vastaukset ja sen avulla pystyy tarkastelemaan arvioinnin tuloksia. Arvioinnin tulosten perusteella oppaassa Herkän Hevosmies oy:n esittely oli riittävää ja sisältöä oppaassa oli riittävästi. Oppaan avulla vastaajien mielenkiinto Herkkä Hevosmies oy:n palveluihin oli noussut, mutta vain osa olisi halunnut kokeilla yrityksen palveluita. Vastaajista enemmistö kuuli ja luki ensimmäistä kertaa MinD-voimauttavasta

hevostoiminnasta. Enemmistön mukaan opas vahvasti vastaajien käsitystä hevostoiminnan monipuolisuudesta. Opas siis saavutti sille asetetut tavoitteet ja tarkoituksen. Oppaan sisältö ja ulkomuoto sai niin suullista kuin kirjallista palautetta. Oppaan sisältöön toivottiin väliotsikoita, jotta sen lukeminen olisi helpompaa myös heille, joille lukeminen voi tuottaa haasteita. Väliotsikot helpottaisivat myös etsittävän informaation sujuvampaa löytämistä. Ulkomuoto sai palautetta taustavärin tummuudesta, sillä se voi vaikeuttaa tekstin erottumista ja sitä kautta lukemista. Pääosin opas sai rakentavaa ja positiivista palautetta niin työskentelyprosessin kuin loppuarvioinnin aikana.

Yhteistyö toimeksiantajan kanssa oli koko prosessin ajan tiivistä ja opas sai palautetta useasti prosessin aikana. Tämän yhteistyön avulla pystyttiin varmistamaan, että opas vastaa toimeksiantajan toiveita ja tarpeita. Toimeksiantajaa pidettiin ajan tasalla siitä, miten prosessi etenee ja sen aikana otettiin vastaan myös muutos- sekä korjausehdotuksia. Toimeksiantajalta saatu palaute oli kokonaisuudessaan positiivista. Palautteessaan Wessman kertoo, että yhteistyö opinnäytetyön tekijän kanssa oli antoisaa ja prosessin aikana häntä pidettiin hyvin ajan tasalla siitä, mitä milloinkin tapahtui. Hän kertoo huomanneen, miten aihe oli ollut opinnäytetyön tekijälle innostava ja opettava. Wessman kertoo opinnäytetyön vastaavan odotuksia. Tuotosta tullaan hyödyntämään palautteen mukaan yrityksen markkinoinnissa ja tunnettavuuden lisäämisessä. Oppaasta on myös hyötyä hevosavusteisuuden sekä erityisesti MinD-voimauttavan hevostoiminnan tunnettavuuden lisäämisessä.

7 Pohdinta

Maatilalla tehtävä sosiaali- ja terveystyö mahdollistaa nykypäivänä uusia yrityksiä ja näin erilaisia elinkeinoin hankkimistapoja. (Yli-Viikari, Lilja & Heikkilä ym. 2009, 27.) Maaseudulla ja maatilalla toteutettava Green Care-toiminta on monipuolista ja laaja-alaista. Luonnon tarjoamat mahdollisuuden antavat lähes rajoittamattomat mahdollisuudet ihmisen ja luonnon välisen yhteyden rakentamiseen, maatilan tilat voivat mahdollistaa monenlaisen toiminnan toteuttamiset ja eläimet tarjoavat eläinavusteista toimintaa sekä terapiaa (Soini, Ilmarinen, Yli-Viikari & Kirveenummi 2014, 15-17). Sanoisin, että jokainen yrittäjä voi tarjota näin ollen oman tahdon ja halun mukaista toimintaa haluamalleen asiakasryhmälle. Tähän liittyy kuitenkin jo aiemmin mainitut säädökset ja lait, jota jokainen yrittäjä oman osaamisen ja koulutuksensa puitteissa pystyy tarjoamaan. Maatila antaa suuret mahdollisuudet eri työskentelymenetelmiin moninaisuutensa vuoksi.

Herkkä Hevosmies oy tuottaa palveluja, jotka ovat eläinavusteisia, mutta Kultamäen tilan miljöo tarjoaa jo itsessään luontoavusteisuutta. Herkän hevosmiehen on toiminnalle keskeiset eläimet ovat hevoset, joiden elintilan ympärille on rakennettu palveluiden moninaisuuden mahdollistamiseksi erilaisia tiloja. Opinnäytetyön työskentelyvaiheessa kohtasin termin

tallikonteksti/talliavusteisuus, jolla tarkoitetaan talliympäristön, kuten rakennuksen, hevosen elinympäristön sekä eläinten suhteita toistensa kanssa (Järvinen, Keränen, Kilpiä, Mönkkönen & Silkko-Vainio 2022, 29). Mielestäni tämä termi käsittää paremmin sen, mitä talliympäristössä todella tapahtuu ja mitä se sisältää. Maatila-avusteisuus terminä mielestäni tuo mielikuvaa, ymmärrystä tai ajatusta hevostoiminnasta verraten talliavusteisuuteen. Tallin ympärille kiteytyy niin paljon teemoja, ihmiset, tilat, ilmapiiri, luonto ja hevoset, ja siksi on mielenkiintoista, että tätä ei ole otettu huomioon sen suuremmin hevosavusteisuuden kirjallisuudessa.

Eläin- ja luontoavusteisia menetelmiä on monenlaisia, sillä ne ovat riippuvaisia siitä millaisia asiakkaita palvellaan, millaisten elementeistä toiminta koostuu ja palvelun tavoitteista sekä tarkoituksesta. Suomessa tunnetuimpia sosiaali- ja terveystieteiden eläinavusteisina menetelminä pidetään sosiaalipedagogista hevostoimintaa sekä ratsastusterapiaa. On myös tärkeää nostaa esiin muitakin eläin- ja hevosavusteisia menetelmiä, joita sosiaali- ja terveystieteillä voidaan hyödyntää. Toimeksiantajan tarjoama MinD-voimauttava hevostoiminta on sosiaalialalla käytettävä menetelmä, josta löytyy vähäisesti tietoperustaa. Siksi olisi tärkeää tuoda kyseistä menetelmää enemmän esille, jotta niin ammattilaisilla kuin asiakkailla olisi riittävästi tietoa erilaisista hevostoiminnan tuomista mahdollisuuksista. Tarkastellessa valmista opinnäytetyötä sekä kerättyjä arviointeja on todettava, että teoreettisen viitekehyksen avulla on tehty työ, joka vastaa sille asetettuja tavoitteita ja tarkoitusta.

Mikäli opinnäytetyön tarkoitukset ja tavoitteet asetettaisiin uudelleen olisi tärkeä huomioida se, että asiakaskunta koostuu pääosin lapsista, joten oppaan toteutus tehtäisiin ajatellen nimenomaan kyseisen asiakaskunnan näkökulmaa hevosavusteiseen toimintaan. Tuotos on lopullisessa muodossaan kohdistettu lasten ja nuorten eli alaikäisten henkilöiden huoltajille sekä toimeksiantajan yhteistyökumppaneilla. Oppaan tekeminen oli haastava toiminnallinen kehittämismenetelmä, mutta on ymmärrettävä sen hyödyllisyys niin näkyvyyden vahvistamisessa kuin tiedon siirtämisessä. Opinnäytetyössä oli suunnitelmavaiheessa hyvin selkeää mitä lähdetään tekemään ja milloin, mutta työskentelyvaiheessa tulleet muutokset vaikuttivat tuotoksen muotoon ja sisältöön, joka viivästytti aikataulua. Saatavilla olevaa teoriatietoa opinnäytetyön viitekehysistä oli vaikeaa löytää, mikä vaikeutti niin sanotun punaisen langan mukaan etenemistä. MinD-voimauttavasta hevostoiminnasta on tehty yksi opinnäytetyö vuonna 2014 nimeltään ”Tää ryhmä ja noi hevoset” - nuorten ja heidän huoltajiensa kokemuksia voimauttavasta hevostoiminnasta. Opinnäytetyössä tavoitteena oli selvittää MinD-voimauttavaan hevostoimintaan osallistuvien nuorten ja heidän huoltajiensa kokemuksia toiminnan vaikutuksista nuorten elämään. Opinnäytetyön tuloksista voi todeta, että nuoret ovat kokeneet toiminnalla olevan positiivisia vaikutuksia heidän elämäänsä ja hyvinvointiinsa. (Halonen & Rantanen 2014, 45.) Näiden tulosten lisäksi MinD-voimauttavasta hevostoiminnasta julkaistiin tänä keväänä ensimmäinen kirjallinen teos, jota pystyi viimeistelyvaiheessa hyödyntämään. Ratsastusterapiasta ja sosiaalipedagogisen hevostoiminnan vaikutuksista löytyi paljon

tutkimustietoa, mutta näiden hyvinvointivaikutusten painottaminen ei ollut olennaista ajattelun opinnäytetyön tavoitteita. Hevosen mahdollistamat hyvinvointivaikutukset ovat hyvin laaja-alaisia ja tarkoituksena oli perehtyä yleisellä tasolla hevosavusteisuuden synnyttämiin hyvinvointivaikutuksiin sekä MinD-voimauttavan hevostoiminnan hyvinvointivaikutuksiin, sillä ne ovat olennaisia ajattelun toimeksiantajan tarjoamia palveluja.

Arvioinnissa olisi tärkeää huomioida uudelleen vastausvaihtoedot, sillä lomakkeen esittelytekstin lukeminen ja sisäistäminen saattoi viedä liikaa aikaa. Vastausvaihtoehdot olisivat myös voineet olla asteikon sijaan kyllä/ei vaihtoehtoja, sillä vastauksia tarkastellessa oli haastavaa tulkita oppaan todellisia vaikutuksia. Kyllä tai ei muodossa olleet vastausvaihtoehdot olisivat olleet asteikon sijaan nopeammin vastattavissa. Tämä pohdinta syntyi siitä, että moni kävijä esitti toivomuksen siitä, että arvioinnin voisi antaa myöhemmin, sillä Kultamäen tilalla oli paljon muita aktiviteetteja. Oletettavasti sähköistä lomaketta on helppo jakaa, mutta se mahdollisesti häviää helposti muiden viestien joukkoon, joka voi aiheuttaa sen, ettei tavoiteltua vastausmäärää tavoiteta. Oppaan arvioinnille ei asetettu minimi tai maksimi tavoitetta, mutta yhteistyökumppanien ja kävijöiden määrään nähden vähintään kymmenen arviointia olisi ollut ideaalinen.

Opinnäytetyön kehittämismenetelmä eli opas tuo esiin kokonaiskuvaa siitä mitä hevostoiminta on, miksi hevonen on tällaisessa työskentelyssä erinomainen eläin ja millaisten menetelmien avulla voidaan tuottaa matalallakin kynnyksellä ihmisille erilaisia kokemuksia, elämyksiä ja voimauttavaa toimintaa. Tässä muodossa opas on erinomainen pieni tietopaketti yhteistyökumppaneille sekä asiakkaille, jota voi myös hyödyntää koulutuksissa tai messuilla. Tulevaisuudessa opasta voidaan kehittää mahdollisten uusien palveluiden mukaiseksi. Herkkä Hevosmies oy:lle on annettu oikeudet muuttaa, kehittää ja jakaa opasta tulevaisuuden tarpeiden mukaiseksi. Pohdin oppaan tuomia mahdollisuuksia sosiaali- ja terveysalan ammattilaisille. Opasta voisi kehittää niin, että se voisi toimia mahdollisena pienenä perehdytysoppaana hevosavusteisuudesta lisäten tietoa Green Caren tuomista mahdollisuuksista osana ihmisten hyvinvointia. Tulevaisuudessa olisi myös mielenkiintoista tietää kuinka montaa erilaista hevosavusteista menetelmää Suomessa todella hyödynnetään. Myös MinD-voimauttava hevostoiminta on menetelmä, jota olisi hyvä tutkia esimerkiksi koulutettujen ohjaajien näkökulmasta. Aiemmin mainitun opinnäytetyön tuloksien perusteella hyvinvointivaikutuksia MinD-voimauttavasta hevostoiminnasta on asiakkaiden näkökulmasta tarkasteltu, mutta olisi mielenkiintoista tietää myös ohjaajien näkökulma muutos- ja kehitysmisprosesseista. Jatkossa talliväestöön/tallikontekstiin olisi hyvä perehtyä ja esimerkiksi tutkia sen merkitystä osana ihmisen voimaantumisprosessiin.

Prosessin aikana oli mahdollista oppia valtavasti uusia asioita eläinavusteisesta toiminnasta ja Green Care- menetelmistä, unohtamatta tuotoksen eli oppaan tekemistä. Opinnäytetyö kesti kauemmin, kuin odotettiin, mutta tarkastellessa kokonaiskuvaa ja lopputulosta on oltava

tyytyväinen aikaansaannokseen. Opinnäytetyöprosessin haasteiden ratkaiseminen vei aikaa ja siihen tarvittiin niin yhteistyökumppanilta kuin oppilaitoksen ammattilaisilta tukea. Haasteiden kautta pystyi vahvistamaan omia vuorovaikutustaitoja sekä yhteistyökyvykkyyttä niin etäyhteyksin kuin kasvotusten eri tahojen kanssa.

Ammatillisen kehittymisen kannalta oli tärkeää perehtyä mm. yritystoimintaan, asiakaskuntaan, kuntoutus ja hyvinvointiteemoihin. Prosessin aikana ymmärrys kasvoi siitä, miten erilaisten asioiden äärellä voidaan työskennellä hevos- ja eläinavusteisesti niin, että voidaan kokea ja mahdollistaa todellisia hyvinvointivaikutuksia. Koko opinnäytetyön prosessi oli ammatillisesti kehittävä, sillä se vahvisti monia taitoja, jotka ovat oleellisia tulevaisuudessa. Sosiaali- ja terveysalalla on käytössä monenlaisia eri oppaita ja esitteitä eri teemoista, ja ne ovat valtavan hyödyllisiä työvälineitä eri asiakaskuntien kanssa.

Lähteet

Painetut

Ikäheimo, K. 2013. Karvaterapiaa. Eläinavusteinen työskentely Suomessa. Helsinki: Solution models house.

Järvinen, P. Keränen, M. Kilpiä, J. Mönkkönen, S. Silkkö-Vainio, R. 2022. MinD-voimauttava hevostoiminta. Ajatuksia voimavarakeskeisestä ryhmäohjaamisesta toiminnassa. Norderstedt: Books on Demand GmbH.

Kahilaniemi, E. & Löf, L. 2020. Green Care- menetelmäopas. 2. painos. Tampere: Voimatassu

Korpela, K. 2008. Työelämän asiakirjat- asetelut, tyyli ja typografiat. Jyväskylä: WSOYpro

Martin-Päivä, M. 2014. Hevoset sosiaali- ja terveystalouksissa. Teoksessa Laitinen, A. & Mäki-Tuuri, S. (toim.) Hevoset ja kunta - rajapintoja. Hippolis- Hevosalan osaamiskeskus ry: Ypäjä. 89-99.

Pitkänen, A-K. 2008. Hevosvoimia. Hyvä oloa hevosharrastuksesta. Helsinki: Kirjapaja.

Selvinen, S. 2011. Ratsastusterapia- kokonaisvaltainen kuntoutusmuoto. Teoksessa Mattila-Rautiainen, S. (Toim.) Ratsastusterapia. Jyväskylä: PS-kustannus.

Yli-Viikari, A., Lilja, T., Heikkilä, K., Kirveenummi, A., Kivinen, T., Partanen, U., Rantamäki-Lahtinen, L., & Soini, K., 2009. Green Care- terveyttä ja hyvinvointia maatilalta. Maa- ja elintarviketalous. Jokioinen: MTT

Sähköiset

Green Care 2022a. Maatilan käyttö. Viitattu 4.5.2022. <https://www.gcfinland.fi/green-care-/menetelmat/maatilan-kaytto/>

Green Care 2022b. Palvelut. Viitattu 4.6.2022. <https://www.gcfinland.fi/palveluntuottajat/palvelut/>

Heimonen, S., Juote, M., Rasanen, L. & Björkqvist, T. 2017. Avaimia voimaantumisen vahvistamiseen. Helsinki: ikäinstituutti. Viitattu 25.4.2022. https://www.ikainstituutti.fi/content/uploads/2018/01/Avaimia-voimaantumisen-vahvistamiseen-_Valmis.pdf

Herkkä Hevosmies 2022. Minusta. Viitattu 13.4.2022. <https://www.herkkahevosmies.fi/minusta/>

Hämäläinen, J. & Koistinen, K. 2019. Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan tausta ja synty. Teoksessa Lipponen, L. & Vehmasto, E. (Toim.) Sosiaalipedagoginen hevostoiminta- sosiaalista kasvua, hyvinvointia ja kuntoutumista tukevia palveluita hevosavusteisesti. Luonnonvara- ja

biotalouden tutkimus 78/2019. Helsinki: Luonnonvarakeskus <https://jukuri.luke.fi/handle/10024/544978>

Kostilainen, H. & Nieminen, A. 2018. Sosiaalisen kuntoutuksen näkökulmia ja mahdollisuuksia. Tampere: Juvenes Print Oy. Viitattu 15.5.2022. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/141721/Diak_Tyoelama_13_verkko.pdf?sequence=4&isAllowed=y

Minteli 2015. MinD - voimauttava hevostoiminta. Viitattu 5.4.2022. <http://www.minteli.fi/mind>

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. verkkojulkaisu. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 13.5.2022. KvaliMOTV - 6.3.1 Avoin haastattelu (tuni.fi).

Soini, K., Ilmarinen, K., Yli-Viikari, A. & Kirveennummi, A. 2011. Green Care sosiaalisena innovaationa suomalaisessa palvelujärjestelmässä. Helsinki: Terveyden- ja hyvinvoinninlaitos Yhteiskuntapolitiikka-lehti 76 (3), 320-331. Viitattu 10.5.2022. <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/102903/soini.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Sosiaalihuoltolaki 1301/2014. Viitattu 23.3.2022. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141301>.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. PDF. Viitattu 14.4.2022. https://tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf

Vehmasto, E., Salonen, K., Ilmarinen, K., Hirvonen, J., Saarinen, S., Peuraniemi, T., Paakkolanvaara, J-V., Aho, M. & Lipponen, M. 2021. Green Care: Green Care -toimintatavan käsikirja & LuontoHoivan ja LuontoVoiman laatutyökirja. Helsinki: Luonnonvarakeskus Viitattu 13.2.2022. https://www.gcf inland.fi/tiedostopankki/503/Green_Care_tyokirja_2021.pdf.

Julkaisemattomat

Halonen, S. & Rantanen, M-R. 2014. ”Tää ryhmä ja noi hevoset”- nuorten ja heidän huoltajiensa kokemuksia voimauttavasta hevostoiminnasta. Opinnäytetyö. Lahden ammattikorkeakoulu. Viitattu 2.6.2022. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/81266/Halonen_Soile.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Silkko-Vainio, R. 2022. MinD-voimauttavan hevostoiminnan menetelmän kehittäjän haastattelu. 15.02.2022. Hevostoiminta Minteli. Teams.

Wessman, T. 2022. Toimitusjohtajan ja yrityksen perustajan haastattelu. Haastattelu.22.03.2022. Herkkä Hevosmies oy. Teams.

Kuviot

Kuvio 1 Vehmasto, Salonen & Ilmarinen ym. 2021	8
Kuvio 2 Vehmasto, Salonen & Ilmarinen ym. 2021	9

Liitteet

Liite 1: Haastattelurungot.....	36
Liite 2: Tuotoksessa käytetyt materiaalit.....	37
Liite 3: Tuotos.....	40
Liite 4: Arviointilomake.....	42

Liite 1: Haastattelurungot

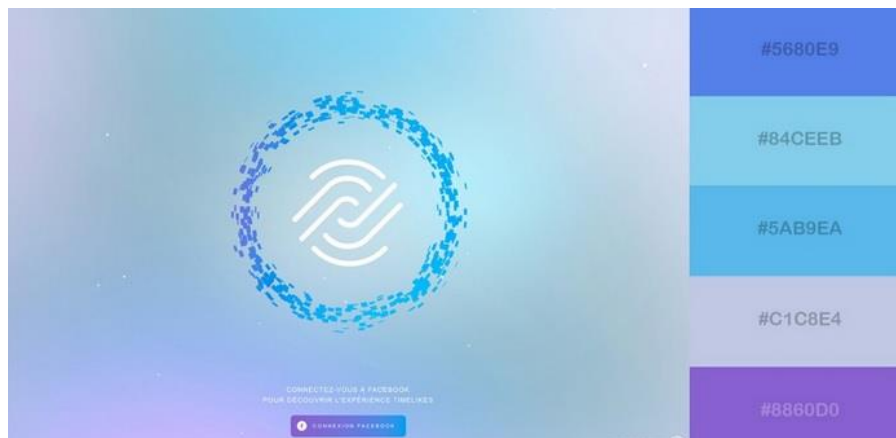
MinD-voimauttavan hevostoiminnan haastattelurunko

1. Kertoisitko kuka olet?
2. Mitä on MinD-voimauttava hevostoiminta ja mihin se perustuu?
3. Miten ja milloin kyseinen menetelmä syntyi?
4. Kertoisitko kyseisen toiminnan tarkoituksesta ja tavoitteista?
5. Millainen on hevosen rooli tässä menetelmässä?
6. Kuvailisitko MinD-voimauttavan hevostoiminnan ohjausta ja ohjaajan roolia?
7. Miten tunnetuksi kuvailisit tätä menetelmää sosiaalialalla?
8. Kenellä on oikeus ja mahdollisuus tuottaa tätä menetelmää?
9. Miten kuvailisit toiminnan vaikutuksia ihmisen hyvinvointiin?
10. Kenelle suosittelisit voimauttavaa hevostoimintaa ja miksi?
11. Onko tästä menetelmästä tehty aiemmin tutkimuksia? Millaisia tuloksia on saatu?
12. Kuvailisitko MinD-voimauttavan hevostoiminnan ja sosiaalipedagogisen hevostoiminnan eroja?

Herkkä Hevosmies oy:n haastattelurunko

1. Kertoisitko mistä yritys Herkkä Hevosmies sai alkunsa?
2. Minkälaisessa ympäristössä tarjoatte palveluitanne?
3. Kertoisitko yrityksen tarjoamista hevosavusteisista palveluista?
4. Millainen on hevosen rooli palveluissanne?
5. Miten MinD- voimauttava hevostoiminta toteutuu tallillanne?
6. Miksi juuri MinD-voimauttava hevostoiminta on yksi palveluistanne?
7. Kenelle yrityksenne palvelut ovat suunnattuja? (Minkä ikäisiä asiakkaita, miksi hakeutuvat palveluihin?)
8. Kuvailisitko minulle väyliä, missä asiakas voi ottaa teihin yhteyttä? Onko tiedossa mikä on yleisin väylä missä teihin yhteyttä?
9. Jos voisit kuvailla yritystänne muutamalla lauseella mitkä ne olisivat?

Liite 2: Tuotoksessa käytetyt materiaalit

Liite 3: Tuotos

HEVONEN HYVINVOINNIN VOIMAUTTAVANA TEKIJÄNÄ

Kuva: Herkkä Hevosmies Oy

Herkkä Hevosmies

Kultamaan Tila

f Herkkä hevosmies
ig holy_horseman
www.herkkahevosmies.fi

Malmilantie 53, 04500 Kellokoski
 tommi@herkkahevosmies.fi

Green Care

- Green Caren -toiminta perustuu tavoitteelliseen ihmisen hyvinvointia ylläpitävään toimintaan, jota voidaan toteuttaa perusedellytysten sekä kolmen peruselementin avulla. Peruselementteinä toimivat luonto, toiminta sekä yhteisö ja perusedellytyksillä tarkoitetaan ohjausta ja tukea, joiden avulla yksilön/ryhmän tarpeiden mukaan asetetut tavoitteet voidaan saavuttaa. Näiden elementtien avulla voidaan luoda hyvinvointikokemuksia, joilla on vaikutusta ihmisen kokonaisvaltaiseen hyvinvoinnin ylläpitämiseen ja sen edistämiseen. (Vehmasto, Salonen, Ilmarinen, Hirvonen, Saarinen, Peuraniemi, Paakkolanvaara, Aho & Lippinen 2021, 9–11.)
- Perusedellytysten ja -elementtien avulla Green Caren alainen toimintaa poikkeava muista tavoitteellisista luontoperusteisista toiminnoista. Luonnon kuvaillaan olevan Green Care-toiminnan perusta, joka on keskeinen elementti kokemuksellisuuden, hyvinvointivaikutusten ja tavoitteiden saavuttamiselle. Luonto voi sijaita kaupungeissa, mailla, se voi olla viherkaiveja tai kokonainen metsä, erämaata, vesistöjä, puistoja tai maatia. Luontoelementtinä voi olla myös eläimet, luonnon materiaalien kuvia, tuoksuja tai ääniä. (Vehmasto, Salonen & Ilmarinen ym. 2021, 6.)
- Yhtenä peruselementtinä palveluissa on toiminta, jolla tarkoitetaan ihmisen kokemuksellisuutta ja toiminnallisuutta. Itse toiminta on ohjaajan sekä palvelun luonteen määrittävissä, mutta on kuitenkin huomioitava peruselementtien vaikutuksien tärkeys. Kokemuksellisuus on keskeinen hyvinvointia tuottava tekijä, joka yhdistää ihmisen erilaisiin ympäristöihin, kuten sosiaaliseen ympäristöön ja mahdollistaa näin mahdollisuuden osallisuuden tunteelle. Tärkeänä teemana on mahdollistaa ihmiselle luontoperustainen kokemus, joka edistää ja ylläpitää hyvinvointia. (Vehmasto, Salonen & Ilmarinen ym. 2021, 6.)
- Kolmantena peruselementtinä Green Caren laatutyökirjassa on mainittu yhteisö, millä tavoitellaan osallisuutta ja osallisuuden tunnetta. Osallisuudella tarkoitetaan tunnetta, jonka myötä ihminen tuntee olonsa merkitykselliseksi, tuntee kuuluvansa johonkin ja kokee voivansa vaikuttaa itseään koskeviin asioihin. Green Care-palveluissa osallisuutta vahvistavia tekijöitä ovat yhteisö, vuorovaikutus, motivoivat tekijät kuten eläin ja ympäristö. Kuulluksi tuleminen sekä mahdollisuus toteuttaa itseään ja olla täysin oma itsensä ovat teemoja, jotka mahdollistavat osallisuuden tunteen syntyminen. Yhteisöllä tarkoitetaan Green Care-palveluissa sitä, että ihminen kokee kuuluvansa laajempaan yhteisöön ja yksilön subjektiivista kokemusta siitä. (Vehmasto, Salonen & Ilmarinen ym. 2021, 6.)

HEVOSAVUSTEINEN TOIMINTA

- Hevosen ja ihmisen välinen vuorovaikutuksellinen suhde on ollut tutkijoiden mielenkiintona jo 1950-luvulla. Tutkimusten taustalla olivat havainnot siitä, että eläimet paransivat ihmisten psyykkistä ja fyysistä terveyttä. Eläinavusteista työtä voidaan tehdä terapeuttisista lähtökohdista harrastuslähtökohtiin ja kaikkea siltä väliltä. Terapeuttisessa työskentelyssä on kyse sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten tavoitteellisesta toiminnasta, jota seurataan ja valvotaan kriteerien täyttymisen kannalta. Eläinavusteinen toiminta on puolestaan ihmisten järjestämää vapaamuotoisempaa toimintaa, joiden tavoitteena yleisesti on hyvinvoinnin tukeminen. (Pitkänen 2008, 12.)
- Hevosavusteinen toiminta eli Equine assisted activities (EAA) on vapaamuotoista toimintaa hevosten kanssa, jossa keskiössä ovat asiakas, ohjaaja sekä tarvittaessa esimerkiksi asiakkaan avustukseen tarvittava henkilö. Equine assisted therapy (EAT) eli ratsastusterapia on nykypäivän tunnetuin hevosavusteinen toimintamuoto, jossa koulutettu terapeutti hyödyntää hevosta työskentelynä apuna. (Martin-Päivä 2014, 89–99.)
- Green Caren tavoitteena on tavoitteellista ihmisen hyvinvointia edistävää ja ylläpitävää toimintaa, jolla on vuosien tutkimusten ja kokemusten perusteella suuri vaikutus ihmisen kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin ja sen tukemiseen (Martin-Päivä 2014, 89–99).

MIKSI HEVONEN?

- Pitkänen kuvailee vuoden 2008 teoksessaan Hevosvoimia- hyvää oloa hevosharrastuksesta hevosta äärimmäisen herkäksi ruumiinkielen, rikkaan tunneviestinnän ja kehityneiden sosiaalisten kykyjen vuoksi edistykseksi eläimeksi terapeutukseen käyttöön. Hevosen kommunikaatio taidot ihmisen kanssa, sen muisti, uteliasuus, rauhallisuus ja viisautus ovat ominaisuuksia, jotka ovat olivia työkentelyyn ihmisten kanssa, joilla on erityisiä tarpeita. Nämä ovat hevoselle luontaisia piirteitä, joita myös MinD-voimauttavan hevostoiminnan kehittäjä Silikko-Vainio kuvaili haastattelussa (Silikko-Vainio 2022; Pitkänen 2008, 18.) Hevonen on suuri eläin, mutta sitä huolimatta hevosavusteista palveluita voidaan tarjota tapista ikäihmisiin. Tutkimusten mukaan hevonen voi edistää ihmisen hyvinvointia ja parantaa elämäntaustaa eri menetelmien keinoin. Vaikutukset hevosen kanssa työskentelemisestä ovat kokonaisvaltaisia, eli on mahdollista työskennellä asiakkaan kanssa psyykkisellä, fyysisellä sekä sosiaalisella tasolla. (Ikaheimo 2013, 159.)
- Hevonen mahdollistaa haasteellisia ja monipuolisia vuorovaikutustilanteita, missä ihminen voi kohdata nauraatonsa, tunteensa ja tapansa. (Järvinen & Keränen ym. 2022, 8.) Eläimen kanssa toteutettava toiminta on tutkimusten mukaan kehittänyt ihmisten sosioemotionaalisia taitoja, vahvistanut sanallisen ja sanattoman viestinnän taitoja, lieventänyt stressiä, hyperaktiivisuutta sekä artyneisyyttä. Tämän lisäksi eläimen kanssa oleminen vaikuttaa myös fyysisesti, kuten sydämen sykkeen hidastumiseen ja verenpaineen on todettu laskevan. Vaikutusta on todettu olevan ihmisen mielialaan kohentavasti, myös pelot sekä ahdistus vähenevät. (Duodecim 2021; Järvinen & Keränen ym. 2022, 38.)

Kuva: Herkkä Hevosmie Oy

MIND-VOIMAUTTAVA HEVOSTOIMINTA

- MinD-voimauttava hevostoiminta on voimavarakeskeisessä viitekehysessä tapahtuvaa hevosavusteista pienryhmätoimintaa, jonka tarkoituksena on ylläpitää ja edistää ihmisten toimintakykyä ja hyvinvointia. (Minteli 2022.)
- Ryhmällä on suuri rooli MinD-toiminnan toteutumiselle, mutta myös itse jäsenille, sillä ryhmä sisältää elementtejä, jotka mahdollistavat voimaantumisen. Vertaisuus on merkityksellinen tekijä kokemusten jakamisen, kuuntelun, osallisuuden, kuulluksi tuleminen sekä samaistumisen näkökulmasta. Ryhmä ja ryhmänjäsenet luovat yhdessä itselleen omanlaisensa toimintailmapiirin, jonka tarkoituksena on olla sellainen, että jokaisella on mahdollisuus olla oma itsensä ja kokea itsensä osalliseksi.
- Ryhmässä on mahdollista kehittää itseään, edistää yhdessä ja yksin toimimista, vastuunkantoa, tasavertaisuutta sekä vuorovaikutustaitojen kehittymistä, Erittäin tärkeitä piirteitä MinD-ryhmissä ovat luottamuksellisuus, tunnustaminen sekä turvallisuus. Näiden piirteiden toteutumisessa vastuu on kaikilla, mutta erityisesti MinD-ryhmän ohjaajalla. Toiminnan ohjaaja on vastuussa siitä, että ryhmän vuorovaikutus sekä toiminta etenee tavoiteltua muutosta. (Järvinen & Keränen ym. 2022, 26–28.)
- MinD-voimauttavassa hevostoiminnassa hevosen roolissa on olennaista, että ohjaaja tuntee ja tietää käytettävän hevosen historian sekä ominaisuudet. Tämän menetelmän puitteissa voidaan hyödyntää miinkälaista hevosta tahansa, mutta merkityksellistä on se, miten ohjaaja käyttää kyseistä eläintä. Millaista hevosta tahansa voidaan havainnoida, jonka avulla voidaan käydä keskustelua eli hevostoiminta tässä menetelmässä ei aina välttämättä tarkoita sitä, että hevosen kanssa ollaan fyysisesti kontaktissa. (Silikko-Vainio 2022.)
- MinD- menetelmässä havainnoidaan, reflektoidaan ja tulkitaan vuorovaikutusta sekä hevosta, mutta voi olla tilanteita ja tunteja, joissa hevoseen ei edes kosketa, jonka vuoksi talliympäristö ja siellä oleva ilmapiiri korostuu. MinD:ssä hevonen nähdään kumppanina, eläimenä ja työvälineenä, joka mahdollistaa interventiot voimaantumisen prosesseissa. On erityisen tärkeää tuntee ja ymmärtää hevosen kokemushistoria, hevosen ominaisuudet ja mikäli toimiminen ei ole turvallista on hevosen havainnointikin niittävä, mikäli se on ryhmän tarkoituksen ja tavoitteiden mukaista. (Järvinen & Keränen ym. 2022, 29–35.)

HERKKÄ HEVOSMIES OY

- Herkkä hevosmie oyt on yritys, joka on perustettu vuonna 2018 ja se tarjoaa eläin- ja luontoavusteisia palveluja eri menetelmien keinoin maatilamajoiissa.
- Palvelut ovat Green Caren luontovoimaan kuuluvia palveluja, eli tavoitteeltaan toiminta on virkistävää, ennaltaehkäisevää sekä voimaannuttavaa.
- Yrityksen toimitusjohtaja ja toiminnan ohjaaja Wessman on koulutunut nuoris- ja vapaa-ajan ohjaajaksi, eläinavusteiseksi valmentajaksi, eettisen hevostaidon- sekä MinD-voimaannuttavan hevostoiminnan ohjaajaksi. Näiden koulutusten ja kokemusten pohjalta hän tarjoaa palveluitaan Kultamäen tilalla. Maantäällä, (Herkkä hevosmie 2022.) Eläinavusteisuuden lisäksi Kultamäen tilalla tarjotaan luontoavusteista toimintaa ja yhdessä hevostoiminta, tilan tilojen käyttö sekä luonto tarjoavat kokonaisuuden, jota kutsutaan maatali-avusteisuudeksi (Yli-Viikari, Lilja & Heikkilä ym. 2009, 7-10)
- Kultamäen tila, jossa Herkkä hevosmie toimii on hyvin monikäyttöinen ja mahdollistaa monipuolisten palveluiden tarjoamisen erilaisiin asiakaskohtaamisiin sekä tarpeisiin. Kultamäen tilan ympäristö mahdollistaa myös Green Caren viitekehysissä tarjottavaa luontoavusteisuutta ja maatali-avusteisuutta.
- Wessman painottaa yrityksen toiminnassa eläinten hyvinvointia ja lajin mukaisia elinoloja. Kultamäen tilalla hevoset saavat elää niille luontaisessa elinympäristössä lauman ympäröimänä. Hän pitää tärkeänä sitä, että eläimillä on ympärivuotisesti runsaasti tilaa, ne saavat elää vapaana ja olla vuorovaikutuksessa muiden eläinten ja ihmisten kanssa taitomallaan tavalla. (Wessman 2022.)

Palvelut:

- Hevosavusteista yksö- ja ryhmätoimintaa
- Eläinavusteista valmennusta

Kuva: Herkkä Hevosmie Oy

LÄHTEET

- Silikko-Vainio, R. 2022. MinD-voimauttavan hevostoiminnan menetelmän kehittäjän haastattelu. 15.02.2022. Hevostoiminta Minteli. Teams.
- Wessman, T. 2022. Toimitusjohtajan ja yrityksen perustajan haastattelu. Haastattelu 22.03.2022. Herkkä hevosmie Oy, Teams.
- Ikaheimo, K. 2013. Karvaterapiaa. Eläinavustetun työskentely Suomessa. Helsinki: Solution models house.
- Järvinen, P., Keränen, M., Kilpiä, J., Monkkonen, S., Silikko-Vainio, R. 2022. MinD-voimauttava hevostoiminta. Ajatus voimavarakeskeisestä ryhmäohjauksesta toiminnassa. Norderstedt: Books on Demand GmbH.
- Pitkänen, A.-K. 2008. Hevosvoimia. Hyvä oloa hevosharrastuksesta. Helsinki: Kirjasto.
- Yli-Viikari, A., Lilja, T., Heikkilä, K., Kirveennummi, A., Kivinen, T., Partanen, U., Rantamäki-Lahtinen, L., & Soini, K. 2009. Green Care-terveysta ja hyvinvointia maatilalla. Maa- ja elintarviketalous. Jookinen: MTT.
- Selvinen, S. 2011. Ratsastusterapia- kokonaisvaltainen kuntoutusmuoto. Teoksessa Mattila-Rautainen, S. (Toim.) Ratsastusterapia. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Duodecim. 2021. 17/21 Eläinavustetun psykososiaalinen kuntoutus. Viitattu 10.5.2022. <https://www.duodecim.fi/handle/10024/544978>
- Herkkä hevosmie 2022. Ilmasta. Viitattu 13.4.2022. <https://www.herkkahelosmie.fi/minusta/>
- Hämäläinen, J. & Koistinen, K. 2019. Sosiaalipedagogian hevostoiminnan tausta ja synty. Teoksessa Lipponen, L. & Vehmasto, E. (Toim.) Sosiaalipedagoginen hevostoiminta- sosiaalita kasvua, hyvinvointia ja kuntoutumista tukevia palveluita hevosavusteisesti. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 78/2019. Helsinki: Luonnonvarakeskus, 6–11. <https://juku.uta.fi/handle/10024/544978>
- Vehmasto, E., Salonen, K., Ilmarinen, K., Hirvonen, J., Saarinen, S., Peuranen, T., Paakkolanvaara, J.-V., Aho, M. & Lipponen, M. 2021. Green Care: Green Care-toimintatavan käsikirja & LuontoHoivan ja LuontoVoiman laatuystökirja. Helsinki: Luonnonvarakeskus. Viitattu 12.2.2022. https://www.gcfi.fi/ndostopankki/503/Green_Care_tyokirja_2021.pdf
- Minteli 2015. MinD – voimauttava hevostoiminta. Viitattu 5.4.2022. <http://www.minteli.fi/mind>
- Sosiaalihuoltolaki 1301/2014. Viitattu 23.3.2022. <https://www.finlex.fi/fi/laki/kuop/2014/20141301>

Liite 4: Arviointilomake

Oppaan arviointi

Lomake on tarkoitettu opinnäytetyön tuotoksena tehtyyn oppaan arviointia varten. Kysymykset liittyvät oppaaseen; sen ulkomuotoon, sisältöön sekä opinnäytetyön tavoitteiden ja tarkoituksen toteutumiseen.

Lomake toteutetaan täysin nimettömänä.

Vastaukset ovat asteikolla 1–5 (1- täysin eri mieltä, 2- hieman eri mieltä, 3- en osaa sanoa, 4- hieman samaa mieltä & 5- täysin samaa mieltä). Lopussa voi jättää avoimen palautteen, vastaathan kaikkiin kysymyksiin, kiitos!

Ulkomuoto

Kuvaus (valinnainen)

Opas on mieluisan näköinen *

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Oppaan teksti on helposti luettavissa *

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Oppaassa olevat kuvat herättävät ajatuksia hevostoiminnasta *

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Oppaassa olevat kuvat ovat hyvälaatuisia *

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Sisältö

Kuvaus (valinnainen)

Oppaan sisältö on selkeästi jäsenneily *

1

2

3

4

5

Oppaan sisältö on kertoo riittävästi hevosavusteisesta toiminnasta *

1

2

3

4

5

Opin oppaan avulla jotain uutta *

1

2

3

4

5

...

Sisältöä oli tarpeeksi *

1

2

3

4

5

Tarkoitus ja tavoitteet

Kuvaus (valinnainen)

Herkkä hevospies oy:n esittely on riittävä ja selkeä *

1

2

3

4

5

Opas herätti mielenkiinnon herkkä hevostmies oy:n palveluihin *

1

2

3

4

5

Haluaisin kokeilla yrityksen palveluita *

1

2

3

4

5

Kuulin ensimmäistä kertaa MinD-voimauttavasta hevostoiminnasta *

1

2

3

4

5

En ollut ennen lukenut MinD-voimauttavasta hevostoiminnasta *

1

2

3

4

5

Opas vahvisti käsitystäni hevostoiminnan monipuolisuudesta *

1

2

3

4

5

Sana vapaa

Pitkä vastausteksti

Iso kiitos arvioinnistanne !

Kuvaus (valinnainen)